

VIENYBĖ

78 M. 26 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1964 M. LIEPOS (JULY) 16 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

Svečias iš Jungtinių Tautų - Guillermo Caprario, lydimas žurnalistų J. Jackevičiaus ir A. Vaivutsko, Vilniuje, Gedimino gatvėje birželio 30 d.

Vilnius patiko Jungtinių Tautų pareigūnui

Salomėja Narkėliūnaitė

Miestas, kuriuo didžiuojasi lietuviai šiapus ir anapus geležinės uždangos, padarė malonų įspūdį ir svetimtaučiu, kuris, ką tik sugrįžęs iš savo kelionės po Sovietų Sąjungą ir Rytų bei Centrinę Europą, karštai prisimena savo viešnagę Vilniuje.

- Labasi - linksmi tarė Guillermo Caprario, atsikeldamas nuo savo stalo ir skubėdamas pasisveikinti, kai anądien šių eilučių autorė užsuko pas jį - Jungtinių Tautų gen. sekretoriaus padėjėjo pavaduotoją - penkioliktajame to Jungt. Tautų dangoraižio aukšte.

Tasai aukštas šios tarptautinės organizacijos pareigūnas, tarnybiniams reikalais lankdamasis Maskvoje, birželio pabaigoje paviešėjo ir Pabaltijo sostinėse. Po vienos dienos jis praleido Talline ir Rygoje, o Vilniuje pabuvo dvi dienas.

- Labasi - atsakau jam, džiaugdamasi, kad čia, šitame kalbų ir tautybių labirinte jau ir Lietuviai galima pasisveikinti.

O Guillermo Caprario, jau ne tik Lietuviai keletą žodžių moka, bet ir savo širdyje šiltą žodį Lietuviams turi. Štai man kaip ir rūpėjo tada, kai maždaug prieš mėnesį laiko spaudžiau jo ranką, linkėdama jam laimingos kelionės.

Per dvi dienas, suprantama, kažin ko negalima pama-

tyti, bet svečias Vilniuje buvo labai veiklus ir, kaip atrodo, daug kur lankėsi.

Svečias į Vilnių atskrido iš Rygos. Aerodrome buvo pasitiktas Kultūrinių ryšių su užsieniu draugijos atstovų su L. Kapočium priešakyje. Tos draugijos žmonės ir globojo svečią per abi jo viešėjimo dienas.

Nors svečias lietuviškai nemoka (išskyrus kelis pasisveikinimo žodžius, kurių dar pramoko New Yorke), bet ir bėdos susikalbėti neturėjo. Jisai kalba angliškai, rusiškai, na, ir be abejo, savo gimtąja ispanų kalba. Jisai yra urugvajietis. O Vilniuje, jisai sako, tuojau pat pasijuto kaip savo gimtajame Montevidejuje, nes vos tik išlipusi iš lėktuvo jį pakalbino ispaniškai ir tai dar tuo pačiu montevideišku akcentu. Pasirodo, tai buvo žurnalistas Vaivutskas, kuris, kaip mokas ispaniškai, dalyvavo toje svečią pasitikusioje grupėje. Taigi, su Vaivutsku ispaniškai ir su kitu lietuviu žurnalistu J. Jackevičium, kalbančiu angliškai, Caprario daugiausia ir lankė įdomesnes Vilniaus vietas.

Besikalbant apie juos, Caprario išsiėmė ir nuotraukų iš Vilniaus, ir kaip tik vienoje jų jisai vaizduojamas su tais abiem žurnalistais birželio 30 d. Gedimino gatvėje. Ją Caprario paskolino ir Vienybėi. Tai ta pati nuotrauka, kuri telpa šios laidos pirmame puslapyje.

Svečias turi ir daugiau nuotraukų, savo paties darytų, kurios šio pasikalbėjimo metu dar nebuvo gatavos ir kurias žadėjo vėliau parodyti. Jis vylėsi, kad nuotraukos išeisiančios gerai, nes abi dienos kaip tik pasitaikė labai gražios, o ir objektai, kuriuos traukė, sako, buvo tikrai dėmesio verti.

Didžiausią, žinoma, įspūdį svečiui suteikė jaunimo koncertas "Zalgirio" stadijone. Tada kaip tik pasitaikė mokyklinio jaunimo šventė, į kurios antrąją dalį svečias ir apsilankė. Jam neteko matyti koncerto, išvakarėse vykusio Vingio parko estradoje, bet ir tai, ką svečias pamatė ir išgirdo "Zalgirio" stadijone, jam ilgai pasiliks atmintyje.

O tame stadijone birželio 28 d. pavakarę šokių koncerte dalyvavo apie 7,000 moksleivių. Ir žmonių, susirinkusių pasižiūrėti, buvo ištisa minia. Sako, per 35,000. Čia tad svečias turėjo progos iš arčiau pažvelgti ir į programos atlikėjus ir į publiką. Svečiui patiko ne tik jaunimo atliktoji programa, bet ir visa tvarka, kaip šokėjai išeidavo į estradą, kaip jie buvo pristatyti ir pabaigoje, kaip jie pagerbė savo mokytojus, tuos, kurie juos parėngė ir suvežė į tą festivalį.

Caprario, kuris prieš pradėdamas dirbti Jungtinėse Tautose, yra pats dirbęs su jaunimu Urugvajaus aukštesiose mokyklose, ypačiai ver-

Tęsiama 5 psl.

Pavergtųjų savaitė

New Yorke

Prezidento Johnson paskelbti Pavergtųjų savaitė New Yorke pradėta liepos 12 d. iškilmingomis pamaldomis šv. Patriko katedroje, kur kard. Spellman celebravo mišias, o pamokslą pasakė prel. Jonas Balkūnas.

Angliškame savo pamoksle prel. Balkūnas ilgokai sustojo ties bedievišku komundizmu ir jo kovos su religija istorija, pabrėždamas, kad sovietų valdomuose kraštuose nebuvo ir nėra tikėjimo laisvės.

Po pamaldų, prie Pavergtųjų Europos Tautų vitrinos, esančios kitoje gatvės pusėje prie Jungtinių Tautų įvyko iškilmės. Paskirės tautos himno garsams aidint, pakeltos iki pusės stiebo vėliavos.

Kalbas pasakė Pavergtųjų Europos Tautų sesijos pirmininkas Alexander Kutt, buv. JAV ambasadorius Anthony B. Akers, New Yorke kongresmanas Samuel Stratton, tautinės Kinijos ambasadorius Jungtinėse Tautose Shei ir kt.

Visi kalbėjusieji reikalavo, kad laisvasis pasaulis susirūpintų, kad sovietų pavergtoms tautoms būtų sugrąžinta laisvė ir nepriklausomybė.

MES

VYTAUTAS ŠIRYDAS

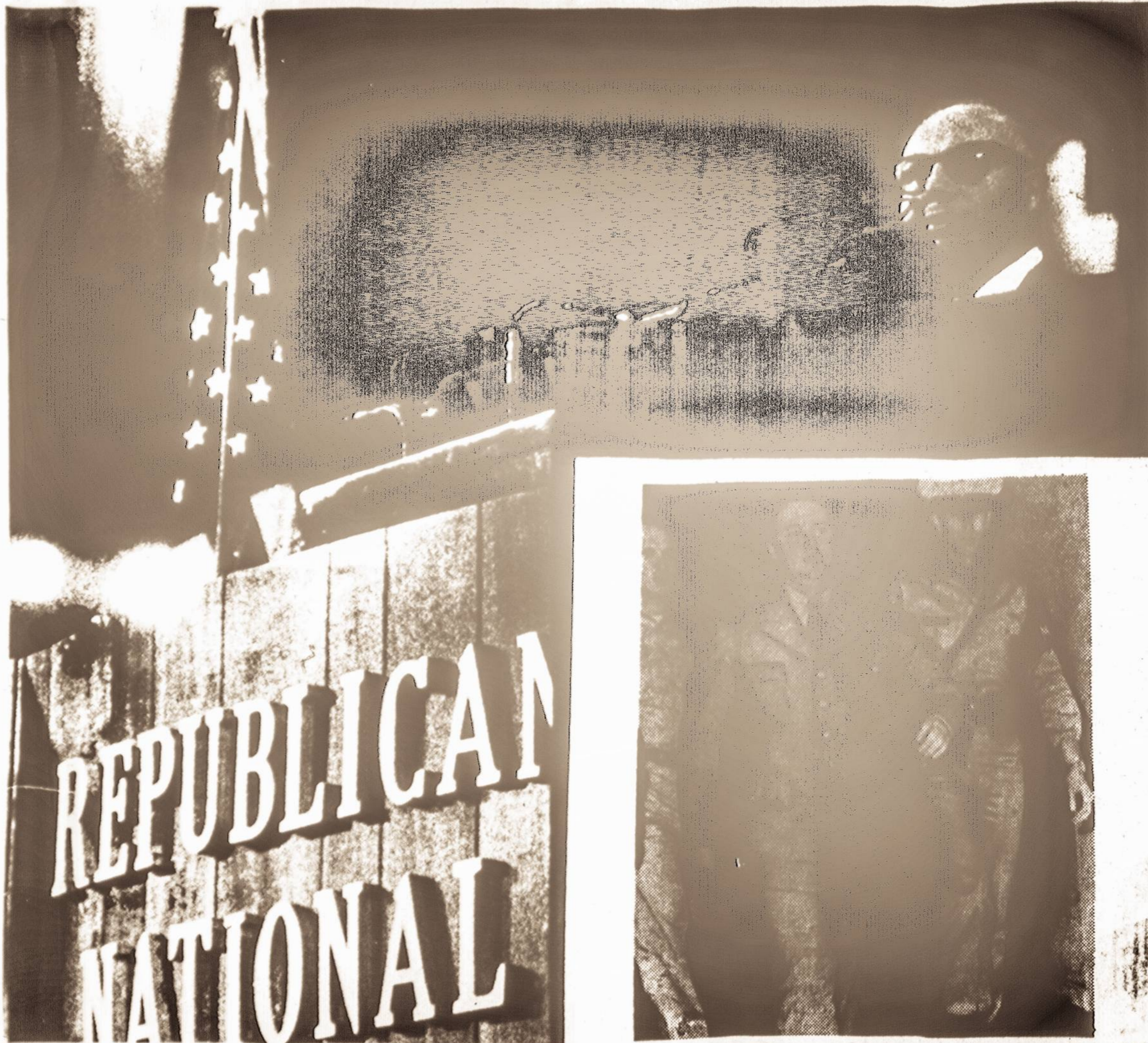
Pirmusyk senojo Vilniaus istorijoje 25 tūkstančiai Lietuvos jaunimo-moksleivių susirinko į liudies muzikos, dainų ir šokių šventę. Sakoma, tai buvusi tikra "šviesios jaunystės" šventė, puikiai pavaizdavusi, ką tūkstančiai Lietuvos mokytojų sugebėjo padaryti su savo mokiniais, talkinant įžymiesiems dainų ir šokių kompozitoriams ir specialiųjų drabužių sugalvotojams broliams Nasvyčiams. Programoje pasirodė 15,000 choras, kelių tūkstančių šokėjų grupė, simfoninis orkestras, akordeonistų grupė ir skudučių orkestras. Vietiniams ir užsienio svečiams paliko gilių įspūdžių.

Gaila, Amerikos lietuviai tos programos, turbut, nė filme numatys, nes mūsų spauda neišgali stebėtojų-fotografų (jei ir norėtų!) tokiems įvykiams stebėti Lietuvoje. Antra, išsivijoj tik labai lėtai bręsta gilioji mūsų politikos veterano St. Kairio pasargos prasmė: "Dėmesio išsivijos jaunimui, o gal daugiau dėmesio namie, pačioje Lietuvoje." Kada nors išsivijai teks nuspręsti, ar šis jaunimas "kolaborantas" ar tautos atžalynas?

Gavęs leidimą kalbėti 40-čiai milijonų televizijos žiurovų Sovietijoje, Amerikos ambasadorius Maskvoje Kohler liepos 4 d. šventės proga pareiškė: "Laukiame dienos, kada mūsų žmonės galės laisvai atvažinėti paš jus. Norėtumėm, kad ir daugiau Sovietijos piliečių lankytų Ameriką."

Kaip toli mūsų veiksniai nuo svarbių informacijų, rodo Amerikos-Sovietijos suplanuota konsuliarinė sutartis. Be abejo, ten Pabaltijo kraštai paliesti, bet ikšiam mūsų spaudoje niekas nei pypt apie tai, kaip dalykas suklostytas.

Tęsiama 4 psl.

George M. Mardikian, Pavergtųjų Tautų pirmininkas, San Francisco, Californijoje, atidaro iškilmes - "Republican Salute to Captive Nations", šią savaitę įvykusioje Republikonų partijos konvencijoje.

JAV armijos kap. Alfred Svenson, kuris 1963 m. buvo pabėgęs į R. Vokietiją, o šiemet sugrąžintas amerikiečiame. JAV kariškis teismas jam nesenat davė 7 metus sunkių darbų.

Lietuvių Diena jau čia pat

Kun. Valtušaitis

Lietuvių Diena pasaulinėje parodoje New Yorke jau čia pat - įvyks rugpjūčio 23 dieną. Daug tautiečių iš tolimiausių Amerikos ir Kanados kraštų teiraujasi kokia bus tos Didžiosios Lietuvių Dienos - laisvojo pasaulio lietuvių demonstracijos eiga, kas joje dalyvaus, kokia bus tos dienos programa.

Lietuvių Komitetas Pasaulinei Parodai, džiaugdamasis tokiu taurių tautiečių susidomėjimu Lietuvių Diena, išpareigojo informacijos sekciją pranešti visai lietuvių visuomenei, kad paruošiamieji darbai beveik baigiami. Dirbama visu smarkumu ir pasigėrėtina tvarkingumu. Užsima ir baigiama daryti visa tai, kad tik toji diena - laisvojo pasaulio lietuvių šventė būtų kuo gražiausia ir didžiausia demonstracija už savo kultūrą, už savo tėvų krašto - Lietuvos laisvę.

Į šią istorinę lietuvių dieną suvažiuoja net 37 chorai su 1368 dainininkais ir 700 tautinių šokių šokėjų. Į šią šventę atvažiuoja keli chorai net iš Pietų Amerikos ir tolimosios Australijos.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

afton tours, inc.

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019 PLAZA 7-9595
Cable Address: Aftontours, New York

JAU PATS LAIKAS REGISTRUOTIS AFTON TOURS INC. TVARĖKOMAI

Ekskursijai į Lietuvą

KURI IŠ NEW YORKO SAS LEKTUVŲ IŠSKRENDA RUGSĖJO 1 D.

AFTON TOURS, Sonios Sokoloff vadovaujama, išrūpino net 14 dienų viešnagės Lietuvoje. Ekskursija tęsis 21 dienas, pakelyje į Vilnių sustojant Copenhagoje ir Maskvoje. Grįžtant į Ameriką, porą dienų bus lankomasi Paryžiuje ar Londone.

EKSKURSIJA KAINUOJA \$1,050
Registruojantis reikia sumokėti \$100 rankpinigį.

DEL PLATESNIŲ INFORMACIJŲ PRAŠOMA KREIPTIS Į VIENYBĘ,
192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1809

Forest Park 80-46 JAMAICA AVE WOODHAVEN, N. Y.

BARAS - RESTORANAS

Naujoje nuosavybėje

Savininkai: JULE BALTAITIENĖ IR SŪNUS RAY WHITE

Teikiama Polaidotuviniai pietūs.

Tel. VI 6-9820

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas: EVERgreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 9-3112

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* **IGNAS RASINSKAS-RASINS**, senosios kartos Amerikos lietuvis, gyvenantis Marquette parko liet. kolonijoje, yra vienas iš būrio chicagiečių, kurie paskutiniu metu užsiprenumeravo Vienybę. Jam Vienybė patinka geriau negu kiti laikraščiai, kadangi ji neveda skaldymo darbo lietuvių tarpe. Norintieji užsiprenumeruoti Vienybę, turi kreiptis į laikraščio atstovybę Chicagoje: 1320 S. 48th Ct., Cicero 50, Ill, tel. OL 6-1357.

* **NUOSAUKIŲŲ** katalikų grupė, kaip plačiai kalbama Chicagoje, nepatenkinti visiškų frontininkų įstviešpatavimu Draugo dienraštyje, galvoja apie savą lietuvišką laikraštį. Tam reikalui galvojama perimti Katalikų Susivienijimo organą Garsą, šiuo metu einanti kartą į mėnesį ir ji padažinti. Ypačiai katalikų veikėjų santykiai su Draugu pašlijo, kada šis suniekino Katalikų Federacijos rengtą religinio meno parodą. Kaip teko girdėti, nemaža katalikų veikėjų atsakė Draugo prenumeratos.

* **VASILIAUSKŲ** šeima (4 asmenims) iš Cicero išvykus apsigyventi į Lietuvą, triukšmingųjų patrijų tarpe užvirė karštis, kaip geriau sufabrikuoti gandus apie išvykusiuo-

sius. Draugas tuojau pasistengė pranešti, jog iš Maskvos Vasiliauskaiai buvo išvežti nežinoma kryptimi. Netrukus po to, Ciceroje gana žinomi "veikėjai" visiems aiškino, jog vienas iš jų gavo Vasiliausko laišką, rašytą iš Kazachstano, kur jis esąs ištremtas. Kuomet mažai kas patikėjo šiais gaudais, tie "darbuotojai" nusileido ir teigė, kad Vasiliauskaiai yra Lietuvoje, bet tik labai skundžiasi gyvenimu ir prašo jiems pagelbėti. Vėl įtikinėjo, kad taip rašo gautame laiške. Bet kitokie liudijimai ateina iš Lietuvoje viešinių ekskursantų grupės (ji iš Chicagos išvyko liepos 4 d.), kurią pasitiki Vilniaus areodroman kitų tarpe buvo atėjęs ir Vasiliauska. Nežinia, ką toliau dar gali Chicagos gandonešiai išsigalvoti.

* **S. AMERIKOS LIET.** krepšinio rinktinė jau šiuo metu yra Australijoje. Ji iš Chicagos išvažiavo liepos mėn. 7 d. Žmones gerokai nustebino rinktinės narių pavardės, paskelbtos Naujienose. Prieš išvažiavimą tos pavardės buvo labai atlietuvintos, matyt, norint sudaryti įspūdį, jog važiuoja šimtaprocentiniai lietuviai. Paskelbtame sąraše, užtikame ir tokias pavardes: E. Slucenski, E. Shilling, W. J. Sticks, L. Jesevich, F. Chickowski.

* **CHICAGOS NAUJIENOS**, kurios visada iki įkyrumo girdavo nors ir menkiausias Alto parengimus, po Amerikos Lietuvių Kongreso Washingtono pakeltę gaidą. Specialiame pranešime iš Washingtono, Naujienų birželio mėn. 30 d. pirmame puslapyje minima, jog buvo "reiškama daug nepasitenkinimo Kongreso krypties šališkumu ir Antano Rudžio šeiminkavimu." Nors mandatų komisijos raporte buvo sakyta, jog dalyvavo 505 delegatai, Naujienos praneša, kad ši "skaitlinė, greičiausia, yra dukart padidinta."

* **EDWARD WALAIČIO** dailės paroda šiuo metu vyksta Chicagos bibliotekoje miesto centre (tęsis iki liepos mėn. 30 d.) Walaitis, kuris 19 metų dirba kaip Chicago Tribune dienraščio dailininkas, yra Amerikiečių-lietuvių dailininkų sąjungos narys ir yra dalyvavęs keltose lietuvių parodose.

* **PROF. VL. JAKUBENAS** su žmona išvyko atostogų į Denverį, Colo. Apisistoję pas muz. M. Saulių.

* **DR. P. JARAS**, dr. R. Giniotis ir dr. J. Sabataitis sudaro Liet. Veterinarijos Gydytojų draugijos valdybą.

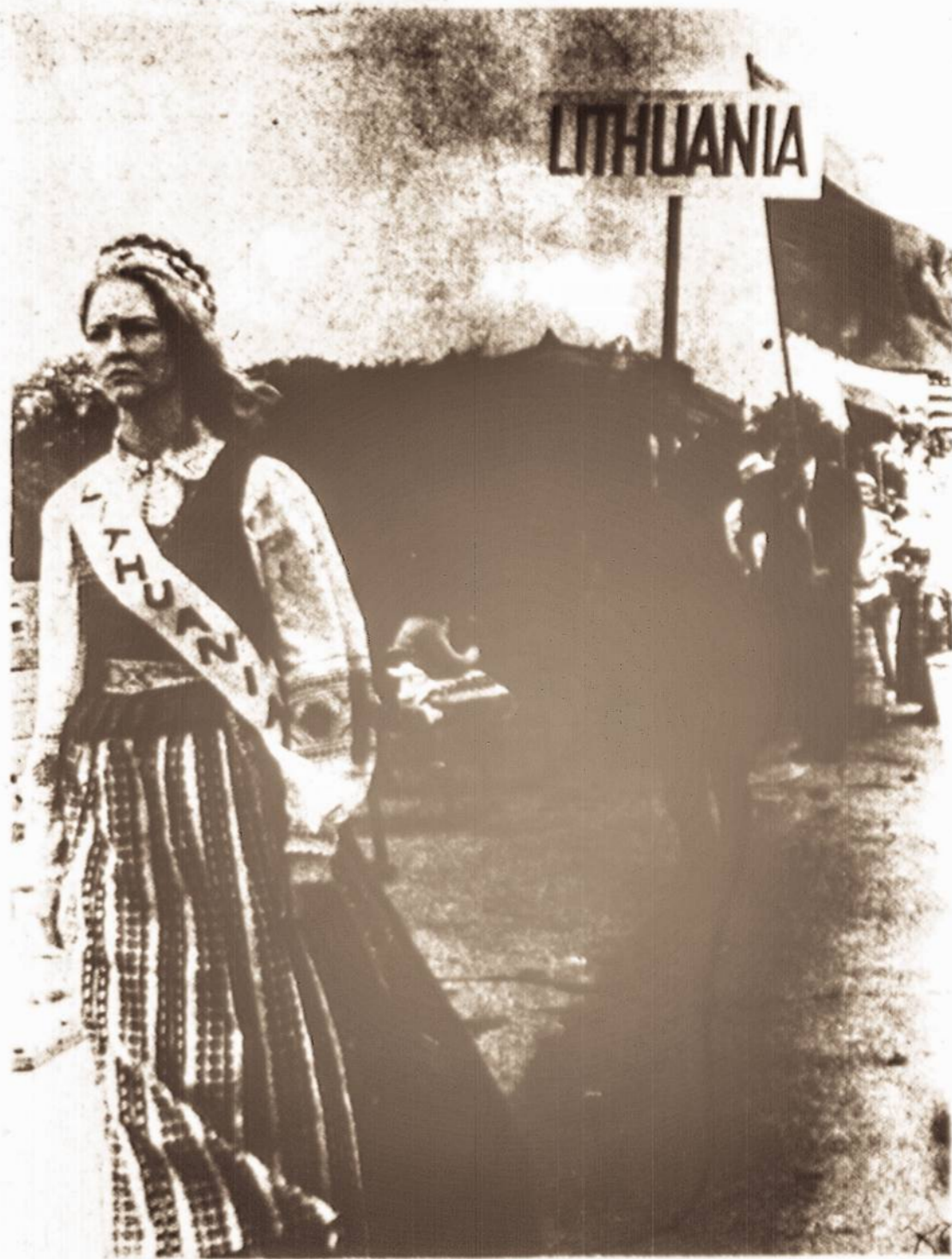
"Vėjo miestas", vienas iš Ed. Walaičio paveikslių jo parodoje Chicagos Public Library. Paroda tęsis iki liepos 30 d.

Ir Vyčiai dalyvavo Pavergtųjų savaitės iškilmėse.

E. Šulaičio nuotrauka.

VIENYBĖ, 1964 m. liepos 16 d.

Pavergtųjų savaitė Chicagoje. Eisenoje "Miss Lithuania".

E. Šulaičio nuotrauka

Pavergtųjų savaitė Chicagoje

Apie 4,000 žmonių, liepos mėn. 12 d. susirinkę į Grant parką prie Michigano ežero paminėjo Pavergtųjų Tautų savaitę, kurią paskelbė JAV prezidentas Johnsonas. 27 tautų atstovai iš už Geležinės ir Bambuko uždangos pradėjo maršavo į Grant parko vasaros koncertų vietą, kur vyko pagrindinė programos dalis.

Čia kalbėtojų mintys sukosi apie prez. Johnson ir Valstybės departamento nepakankamą dėmesį pavergtais kraštais.

Jaunas Chicagos teisininkas, ukrainietis Julian Kulas pažymėjo, kad prez. Johnson ir Valstybės departamentas bijosi pareikalauti, jog Sov. Sąjungą leistų praveisti laisvus rinkimus už Geležinės uždangos. "Valstybės departamentas net bijosi pareikalauti, kad Jungt. Tautos tų Vengrijos žmonių kruvino sukilimo užgniaužimo investiciją," -- kalbėjo Kulas.

Programoje kalbėjo du kongresmanai iš Chicagos: Roman Pucinski ir B. O'Hara (abu demokratai). Jie taip pat išreiškė simpatijos pavergtoms tautoms ir prižadėjo daryti, kas tik galima šioje srityje. Kongr. O'Hara nemažą kalbos dalį gerokai pa juokavo -- pažymėjo, kad lietuvių moterys yra gražiausios pasaulyje, kvietė atsistoti įvairių kraštų reprezentantus iš publikos tarpo ir pan.

Lietuvių ši kartą buvo gana gausus būrys, gal būt pats

didžiausias visų dalyvavusių tautinių grupių tarpe. Eisenoje, kuri vyko nuošalioje vietoje parke ir liko nepastebėta platesnės amerikiečių publikos, dalyvavo apie 600 lietuvių.

Siemet netaip gausi buvo ukrainiečių grupė, kurioje perėjais metais matėsi daug organizuoto jaunimo. Galimas daiktas, ukrainiečiai jautėsi pavargę po jų milžiniškų demonstracijų Washingtono prieš kelias savaites.

Garbės prezidiume sėdėjo konsulas dr. P. Daužvardis, vysk. V. Brizgys, J. Skorubskas ir kt. Jie čia kartu su kitais buvo pristatyti susirinkusiai publikai.

Minėjimą palyvairino žinomas spaudos platintojas Juozas Dilys, atsilankęs čia su įprastiniu "armotu." Nors Draugas kelias dienas prieš minėjimą J. Dilio dėmesiu buvo paskelbęs, jog spaudos pardavinėtojai bus pašalinti iš minėjimo, šis žmogus vis tiek pasirodė su krepšiu laikraščių. Minėjimo metu J. Dilis persekiojo Chicagos ugniagesių departamento policija, kuri kelis kartus norėjo jį išvesti iš susirinkusiųjų tarpo, tačiau, nenorėdama sukelti daugiau trukšmo, nuo šio žygio atsiskakė.

Paklausus J. Dilio nuomonės -- kas patalpino Draugą aną žinutę, pastarasis atsakė, jog "čia žydų darbas."

(cš)

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886 is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava; Editor: Salomeja Narkėlionaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Šulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

Idomūs dalykai mūsų spaudoje. Vilniuje Tiesa vis apraūda įvairius Lietuvos gyvenimo negerumus. Po kelių dienų, žiūrime, apsiverkia dėl tu pačių negerumų ir Draugas Chicagoje, plačiai cituodamas Tiesą. Kieno ašaros — krokodilo? Štai, red. Kardelis Vienybėje pasiskaitė sakinį: "Įspūdzius pasiskaitęs, kiekvienas gali suprasti, kad Albinas Morkus nemeluoja." Ir puolė į "grigaitišką" išvadą: Aha! Čia Vienybė Morkų užgiria (?). Jei, greta mokėjimo grigaitiškai, Kardelis mokėtų ir angliškai, galėtų. Vienybėje (birž. 4 d.) įvertinti mūsų bendradarbio Janus Di Turno straipsnį, kuris aukštyn kojom apverčia "užgyrimo" teoriją, kurią Kardelis ne pats sugalvojo, bet iš Grigaičio pasiskolino. Taip ir eina "linksmos istorijos" po mūsų laikraščius.

Rezoliucijų Pabaltijo kraštų reikalu Amerikos Kongrese jau per 60. Kad būtų joms duotas "kelias", pirmiausia reikia "hearings", kurių nebūs be senatoriaus Fullbright pritarimo. Mūsų gi spauda į senatorių (Senato užs. reik. komisijos pirm.) kreivai žiūri. Kontakto nepalaiko nei rezoliucijų komitetas, nei ALTas. Jei komisija nenori rezoliucijos raportuoti, tai Atstovų Rūmai gali komisijos nenorą nugalėti, jei pasirašytų 218 atstovų.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

PRAŠYČIAU ĮRODYTI...

RAJONINĖ SPAUDA LIETUVOJE.

A. Bimba, kuris yra V. Kapsuko vardo valstybinio universiteto Vilniuje garbės daktaras, š. m. Laisvės Nr. 49 rašo:

— Ponas kongresmenas susiriesdamas meluoja, kai jis sako, kad anais metais tarybinė armija atėjo į Lietuvą, Estiją ir Latviją ir jas okupavo. O gal jis toks didelis tamsūnas, jog nežino, kad tų kraštų liaudis savo valia nusitarė eiti socialistiniu keliu ir įstojo į tarybinių tautų šeimą? —

Noriu atkreipti A. Bimbos akis į Brooklynę buv. Lietuvos karių leidžiamą Karį, š. m. 6 nr., kur pradėtas straipsnis "Sovietų karinė Lietuvos okupacija". Nėra reikalo čia kartoti, kas tame Kary parašyta. Bet ten pateikta tokia gausybė faktų, kad, rodos, negalėtų kilti jokios abejonės: Sovietų Sąjunga Lietuvą okupavo. Tą žurnalo numerį galima įsigyti už 60 centų.

O dabar, tikėdamas, kad A. Bimba jaučia kilnią atsakomybę už savo žodžius, laukiu, kad jis pateiktų medžiagos, iš kurios būtų matyti čia minimo Kario straipsnio faktų klastojimas, prasimanymai ir t. t. Kitaip tariant, duokite tokių faktų ir tokių įvykių eigos aprašymą, kad būtų Jūsų, Mr. Bimba, težė įrodyta, o Kario težė sugriauta.

Siūlau Laisvės ir Vienybės bendru susitarimu sudaryti jūrą komisiją, kuri įvertintų Laisvės ir Vienybės pateiktą ar nurodytą medžiagą ir iš to padarytų sprendimą, kurį paskui skelbtų ir Laisvė ir Vienybė. Visiems tiesos ieškantiems būtų naudos.

::::

Taip pat š. m. Nr. 135 Draugas skelbia J. Daugl. reportažą, kur rašoma:

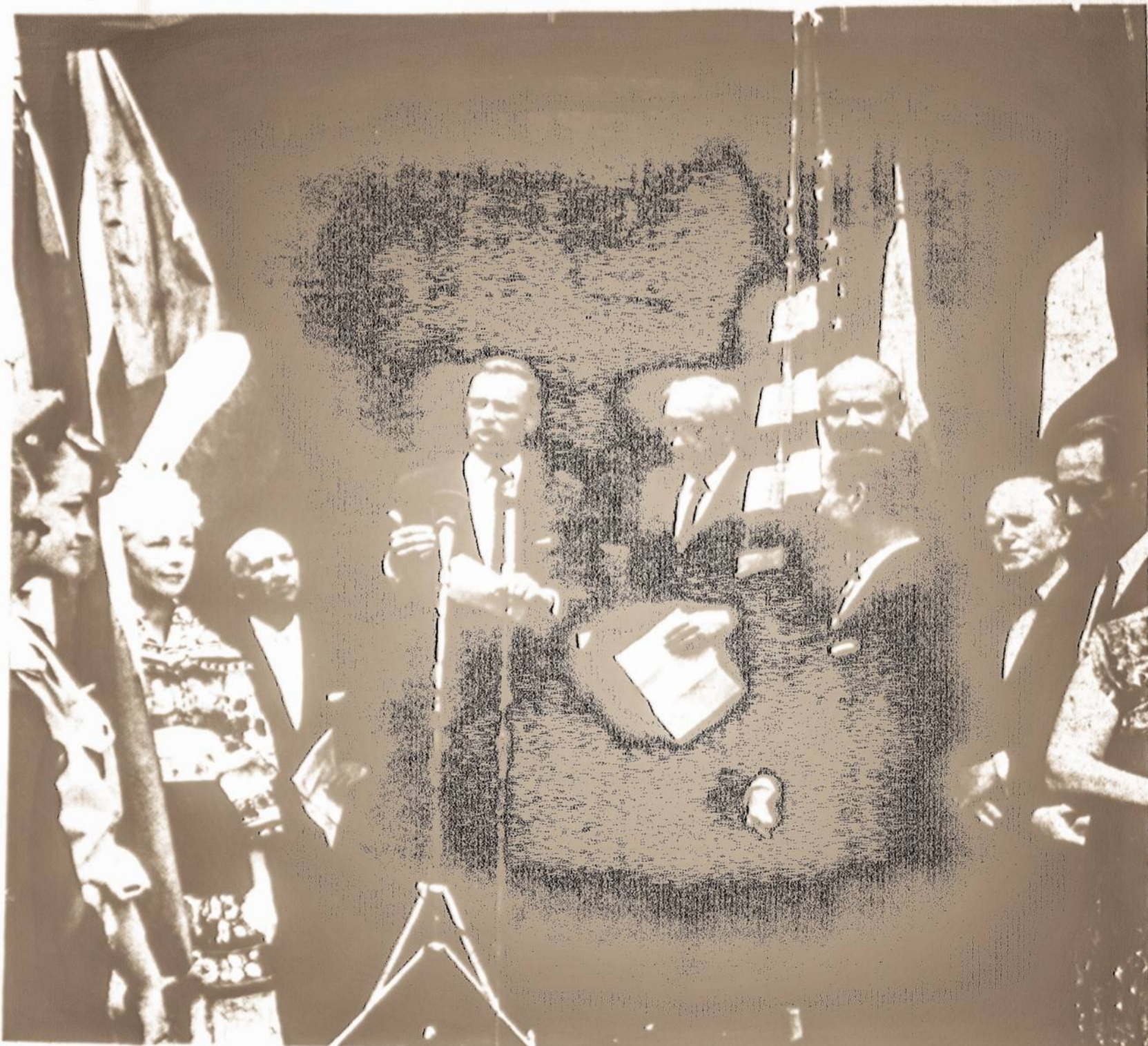
— J. Kardelis priminė, kad Vienybė jau yra įsiriklavusi į tą pačią tarnybą, kurią atleka komunistinė Vilnius, Laisvė.

Tikint, kad Draugo redakcija ir jos reporteris J. Daugl., o taip pat J. Kardelis ir visas Lietuvos spaudos suvažiavimas yra garbingi asmenys, reikia laukti, kad jie visi ar kas nors iš jų (atiduodant pirmenybę tuos J. Kardelio žodžius atspausdinusiam Draugui) pajus didelio malonumo patarnauti tiesos ieškantiems ir čia pacituotus žodžius visiskai patikimai įrodytų.

Siūlau Draugo ir Vienybės bendru susitarimu sudaryti jūrą komisiją, kuri įvertintų Draugo ir Vienybės pateiktą ar nurodytą medžiagą ir iš to padarytų sprendimą, kurį paskui skelbtų ir Draugas ir Vienybė. Ir čia būtų naudos visiems ieškantiems tiesos.

Iš Lietuvos lengvai galima gauti respublikinius laikraščius ir žurnalus. Dažnai girdime ir apie rajoninę spaudą. Tos spaudos kartais pavyksta gauti vieną kitą numerį, bet, kaip taisyklė, ji iš Lietuvos neišleidžiama, iš siuntinių išimama. Rajoninės spaudos sąrašas 1962 m. (pagal Letopis periodičeskich izdanij SSSR, 1963):

1. Komunistinis rytojus — Alytuje, eina 3 kart per savaitę, 5,500–6,900 egz.
2. Kolektyvinis darbas — Anykščiuose, 3 kart per savaitę, 6,269 egz.
3. Biržiečių žodis — Biržuose, 7,940 egz.
4. Raudonoji vėliava — Varėnoje, 3 kart sav., 3,360–5,000 egz. Tas pats leidinys eina ir lenkiškam vertime.
5. Pergalė — Vilkaviškyje, 3 kart sav., 8,300–8,500 egz.
6. Draugystė — Vilniuje, 3 kart sav., 711 egz., rusiška laida — 1,651–2,881 egz., lenkiška laida 2,565–4,138 egz.
7. Tarybinė žemė — Zarasuose, 3 kart sav., 3,519–2,800 egz., rusų laida 1,051 — 1,122 egz.
8. Nauja vaga — Ignalinė,
9. Tarybinis balsas — Joniškėje, 3 kart sav., 12,300–13,230 egz.
10. Į komunizmą — Kaišiadoryse, 3 kart sav., 6,120–7,500 egz.
11. Naujasis kelias — Kapsuke (Marijampolėj), 3 kart sav., 10,030–11,000 egz.
12. Komunizmo vėliava — Kaune, 3 kart sav., 7,750–10,830 egz.
13. Tarybinis kelias — Kedainiuose, 3 kart sav., 9,350–11,888 egz.
14. Komunistinis žodis — Kelmėje, 3 kart sav., 6,899–7,476 egz.
15. Banga — Klaipėdoje, 3,860 egz.
16. Svyturys — Kretingoje, 3 kart sav., 5,611–10,000 egz.
17. Darbo vėliava — Lazdijuose, 3 kart sav., 5,360 egz.
18. Komunizmo keliu — Kupiškėje, 3 kart sav., 5,200 — 5,350 egz.
19. Pergalės vėliava — Mažeikiuose, 3 kart sav., 11,042 egz.
20. Pirmyn — Molėtuose, 3,600 egz.
21. Lenino priesakai — Nemenčinėje, 3 kart sav., 2,189 egz., rusiška laida 5,000 egz., lenkiška laida 1,035–1,977 egz.
22. Auksinė varpa — Pakruojuje, 6,000 egz.
23. Tėvynė — Panevėžyje, 3 kart sav.
24. Darbas — Pasvalyje, 3 kart sav., 16,650 egz.

New Yorko kongresmanas Samuel Stratton kalba Pavergtųjų Tautų savaitės minėjime Manhattane liepos 12 d. — šalia jo Pavergtųjų Seimo sesijos pirm. A. Kuti, Kinijos amb. Shei, Vokietijos S. dzikauskas ir dr. Prochacka.

S. Narkėlionaitės nuotrauka

LIETUVOJE

Vilniaus Pedagoginio instituto rektorius V. Uogintas įteikė mokytojų diplomus pusantram šimto abiturientų.

Į Vilnių atvyko 14-kos turistų grupė iš Izraelio. Sako, šiais metais ruošiasi atvykti dar 3 grupės.

Paežerio ežero pakrantėje, ties Vilkaviškiu, įrengta vasarvietė kolchozinkams, kuri aptarnaus apie 200.

Viename Vilniaus kino teatrų buvo suruošta pavasarinų gėlių paroda. Dovanos už geriausias gėles laimėjo P. Balčikonis, Drejeris ir Misiūnėnė.

Lenkų liaudies dainų ir šokių ansamblis "Slask", kuris dvyk koncertavo Amerikoje, penktas dienas gastrolavo Vilniuje ir keturias dienas Rygoje. Po to koncertavo Maskvoje.

Vilniuje veikia Modelių namas, kurio uždavinys sugalvoti naujas madas moterų drabužiams, skrybelėms ir avalynei. Leidžia žurnalą Bangą, kuriame pataria ir kaip plaukus sušukuoti. Šeš-

tame tarptautiniame madų kongrese Maskvoje vilniečiai pasirodė su 52 pavyzdžiais ir buvo atrinkti (iš 34) atstovauti Sovietijai madų parodoje Bulgarijoje. Direktorius V. Balčionas.

Rasų kapinėse, kur palaidoti poeto Tysliavos pelenai, iškilmingai atidengta paminklas kitam poetui Vladimir Grybui (mirė 1954). Antkapį iš granto nukalė skulptorius P. Deltuva.

Vilniuje posėdžiavo estų, latvių ir lietuvių enciklopedijų redaktoriai. Lietuviai, pasirodo, toliausia ruošimo darbe pažengę. Iš Maskvos buvo atsiųstas "patarėju" sovietų enciklopedijos pirm. padėjėjas.

Rašytojas A. Gričius paskirtas pirmininkauti komisijai, kuri skirs dovanas konkursui už geriausius dramos veikalus liaudies teatrui. Pirmą dovaną 3,000 rb.

Panevėžyje vieno namo gyventojai skundžiasi: 1962 m. pavasarį Statybos valdyba pastatė mums keturių aukštų namą ir pasirašė užtikrinimą, kad pataisys nemokamai kas nervarkoje. Rudenį per stogą ėmė plupsėti vanduo, pradėjo plyšti sienos, trūkinėti lubos. Zadėjo iki liepos 1963 m. pataisyti, bet ir po šiai dienai nepasirodė.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

25. Kibirsktis — Plungėje, 3 kart sav., 9.800 egz.
26. Naujas gyvenimas — Prienuose, 3 kart sav., 5.200-5.540 egz.
27. Komunizmo aušra — Radviliškyje, 3 kart sav., 8.320 egz.
28. Naujas rytas — Raseiniuose, 3 kart sav., 7.000-9.250 egz.
29. Spalio vėliava — Rokiškyje, 3 kart sav., 7.120-9.450 egz.
30. Mūsų žodis — Skuode, 3 kart sav., 5.606 egz.
31. Lenintėčio balsas — Tauragėje, 3 kart sav., 5.281-7.590 egz.
32. Komunizmo švyturys — Telšiuose, 3 kart sav., 7.657-7.856 egz.
33. Spartuolis — Trakuose, 3 kart sav., 2.400-4.070 egz., lenkiška laida 1.100-1.490 egz.
34. Gimtoji žemė — Ukmergėje, 3 kart sav., 10.270-11.190 egz.
35. Lenino keliu — Utenoje, 3 kart sav., 5.700-5.800 egz.
36. Draugas — Sakiuose, 3 kart sav., 7.939 egz.
37. Žvaigždė — Sventionyse, 3 kart sav., eina ir rusiška laida.
38. Artojas — Šilalėje, 3 kart sav., 3.800 egz.
39. Komunistinis darbas — Šilutėje, 3 kart sav., 7.700-11.100 egz.
40. Leninietis — Šiauliuose, 4 kart sav.
41. Lenino priesakai — Eišiškėse, 3 kart sav., rusiškoji laida 4.100 egz., lenkiškoji laida — 2.465 egz.
42. Šviesa — Jurbarke
43. Tarybinis balsas — Druskininkuose (Varėnoje), 2 kart sav., 4.500 egz.

Iš vakarus pasiekusio vieno kito šios periodikos egz., atrodo, kad tai yra leidiniai maždaug tokios išvaizdos, kaip ir bolševikų respublikiniai laikraščiai. Jų turinį sudaro įvairi vietinė medžiaga. Toje medžiagoje nesimato nieko tokio, dėl ko jie negalėtų būti išleidžiami į užsienį. Matyt, jie neišleidžiami ne dėl jų turinio ir ne dėl pobūdžio. Bolševikai nėra pratę leisti laikraščių ir da

jų tiražo palikti neišplatintą. Mums Vakaruose gali nepatikti tų laikraščių išvaizda ar turinys, galime piktintis prievartos brūkšniu skaitytojams, bet negalime užginčyti faktų, kad tokia spauda eina.

ATSILIEPĖ NAUJIENOS

Naujienos mane, Girkalį, užpuolė, kad niekus kalbu apie didelius tarybinės lietuvių spaudos tiražus. Naujienos pastebi, kad tarybinė spauda yra labai neįdomi, kad ji nedaro pažangos, kad ji platinama prievarta ir t. t. O tai gal yra ir teisybė (o gal ir ne?), bet tuo dar neįrodoma tiražų klastojimas, nepagrįstas didinimas.

Naujienos savo skaitytojus informuoja ir apie rajoninius laikraščius: "Kiekvienas okupuotos Lietuvos rajonas turi savo vadinamus vietinius arba rajoninius laikraščius, kurie beveik visi, tur būt, yra savaitraščiai". Todėl šia proga skelbiu kai kurias žinias apie LTSR rajoninę spaudą. Iš čia matyti, kokia Naujienų informacijos vertė. Lygiai taip pat yra su tikrove pasimetusių žmonių klieidėjimas būk Girkalis esąs Bimbos pakaitalas.

Nesu susirišęs su jokia grupe, nesu niekam išsipareigojęs pažadais. Mano rašiniai kai kam patikti negali. Bet dėl to nėra garbinga verstis insinuacijomis ir spėliojimais. Išdrįskite daromas išvadas užginčyti ne koliojimais, bet faktais. Nesvarbu, kad kas nors nepajėgsime savo tezių apginti, bet bent daug kas pasidarys aiškiau.

KOMPOZITORIUS A. ŽILINSKAS Vilniuje rašo operą "Aukso žirgas", A. Račiūnas — "Saulės miestas". Maskvoje didrusiai svarstė priemones "suartinti" Maskvos, Kijevo ir Leningrado teatrus su Pabaltijo. Nusprendė "sistemingai" siuntinėti į Pabaltijį šių didmiesčių "kvalifikuotus" muzikologus, kritikus, režisierius ir dirigentus, tartum Pabaltijys neturėtų gabsnių, negu būsimieji prisilūnciamieji.

Guillermo Caprario prie savo stalo Jungt. Tautose New Yorke.

S. Narkė liūn altės nuotrauka

Vilnius patiko...

Atkelta iš 1 psl.

tino tą gražų jaunimo ir mokytojų bendro darbo suderinimą, žinodamas, kaip tai nėra lengva atlikti praktiškai. Svečias Vilniuje, kur buvo apsisitojęs "Neringos" viešbutyje, dar apsilankė universitete ir susitiko su profesoriais ir studentais, be to, tam tikrą laiką praleido neseniai pradėjusioje veikti Respublikinėje bibliotekoje.

Kiek įsiai buvo sužavėtas universitetu ir jo patalpomis, primenančiomis jam senus universitetus, kokių Vilniaus universitetas tikrovėje ir yra, jam buvę įdomu pamatyti ir moderniškai įrengtą biblioteką, sudariusią didelį įspūdį.

Bendrai Vilnius, kaip miestas, svečiui labai patikęs savo spalvingumu, architektūra. Aplankęs ir naujai statomus miesto rajonus ir ypač domėjėsis Antakalniu, kur pokario metais išdygęs visai naujas kvartalas. Jam buvę įdomu pamatyti, kaip tenai dango-

raižiai kilo šalia senų, jau pradedančių griūti namų.

Dėl laiko stokos svečias neatlankė Kaune, nors pradžioje planavęs, taip pat nebuvę progos pasidomėti ir kitomis gyvenimo sritimis, išskyrus tas, kurios tiesioginiai jį domino.

Trumpam svečias buvo susitikęs ir su kai kuriais Vilniuje gyvenančiais lietuviais, repatriavusiais iš Urugvajaus ir su jais pasikalbėjo ispaniškai. Pasakojo, kad "Neringos" valgykloje sutikęs padavėją, kurį kalbėjusi portugališkai, nes buvusi Brazilijos lietuvaitė.

Ir šitie susitikimai, anot svečio, prisidėjo prie bendro nuoširdumo, kurį įsiai patyrė savo trumpo viešėjimo metu.

Parašykite savo skaitytojams, kad Vilnius man paliko didelį įspūdį ir kad sugrįžau geriausių prisiminimų vežinas, — pareiškė Guillermo Caprario jau atsisveikinant.

STEBĖTOJAS...

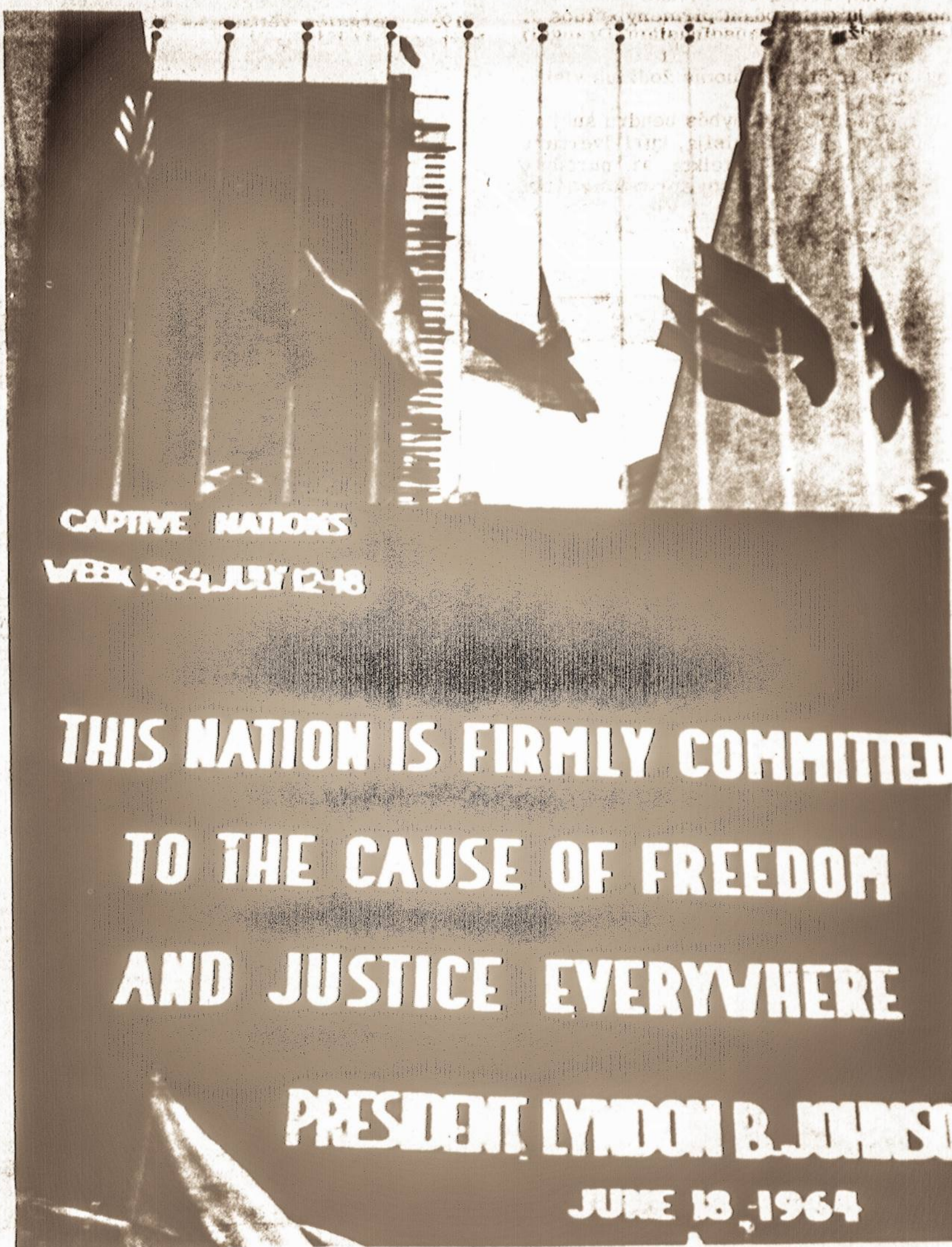
Vilniaus Tiesa rašo: "Prieš trejus metus apie bulvių auginimą nauju būdu — vagomis — mūsų krašte buvo beveik nežinoma." Nepriklausomoje Lietuvoje, rodos, bulvės kitaip ir nebūdavo auginamos, tik vagomis. Kažin kur tas būdas 1940 — 1960 metų laikotarpiu buvo dingęs?

Prof. J. Balyš apžvelgia Pabaltijo kraštų leidinius liepos nr. JAV Kongreso Knygyno "The Quaterly Journal". Faktų neišvardindamas sako, kad pastarais dvejais metais leidiniai sumažėję skaičiumi ir gerumu. Veikalai apie komunizmą, bedievybę, gamtos mokslus, techniką, žemės ūkį po senovei gausūs. Mažiau vietinių rašytojų kūrinių, daugiau vertimų iš rusų ir kitų

komunistinių kraštų. Mokslo akademijų leidiniuose vis daugiau straipsnių rusų kalba, su santraukomis lietuvių, latvių, estų, vokiečių ar anglų kalbomis.

SLA veikėjas, 70 metų Vincas Amšiejus (Amšies), gyvenęs Atlanta, Ga., Batory laivu planuoja vykti su žmona į Leningradą, o iš ten į gimtinę ties Druskininkais.

Chicagos Naujienos pirmame puslapyje įsidėjo Sovietų Rusijos astronautų nuotrauką, o Draugas savo nuotraukose pavaizduoja Maskvoje vyksiantčias madų parodas... Tie laikraščiai vis tebešmeižia Vienių, nors tiek Naujienos, tiek Draugas, nuolat reklamuoja gyvenimą Sovietų Sąjungoje.

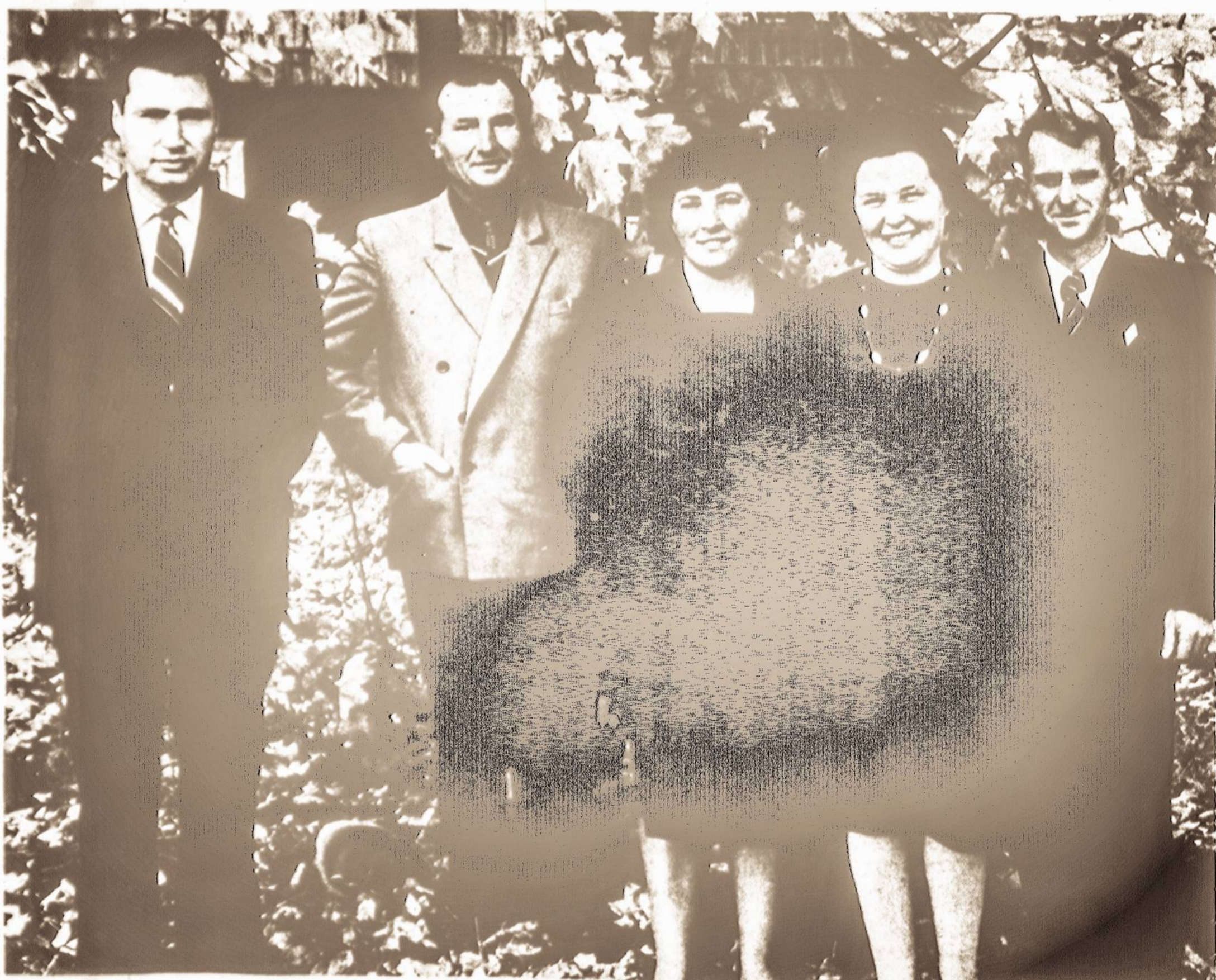

Naujas Pavergtųjų Europos Tautų plakatas priešais Jungtines Tautas New Yorke.

YRA TOKS MIELAGĖNŲ MIESTELIS

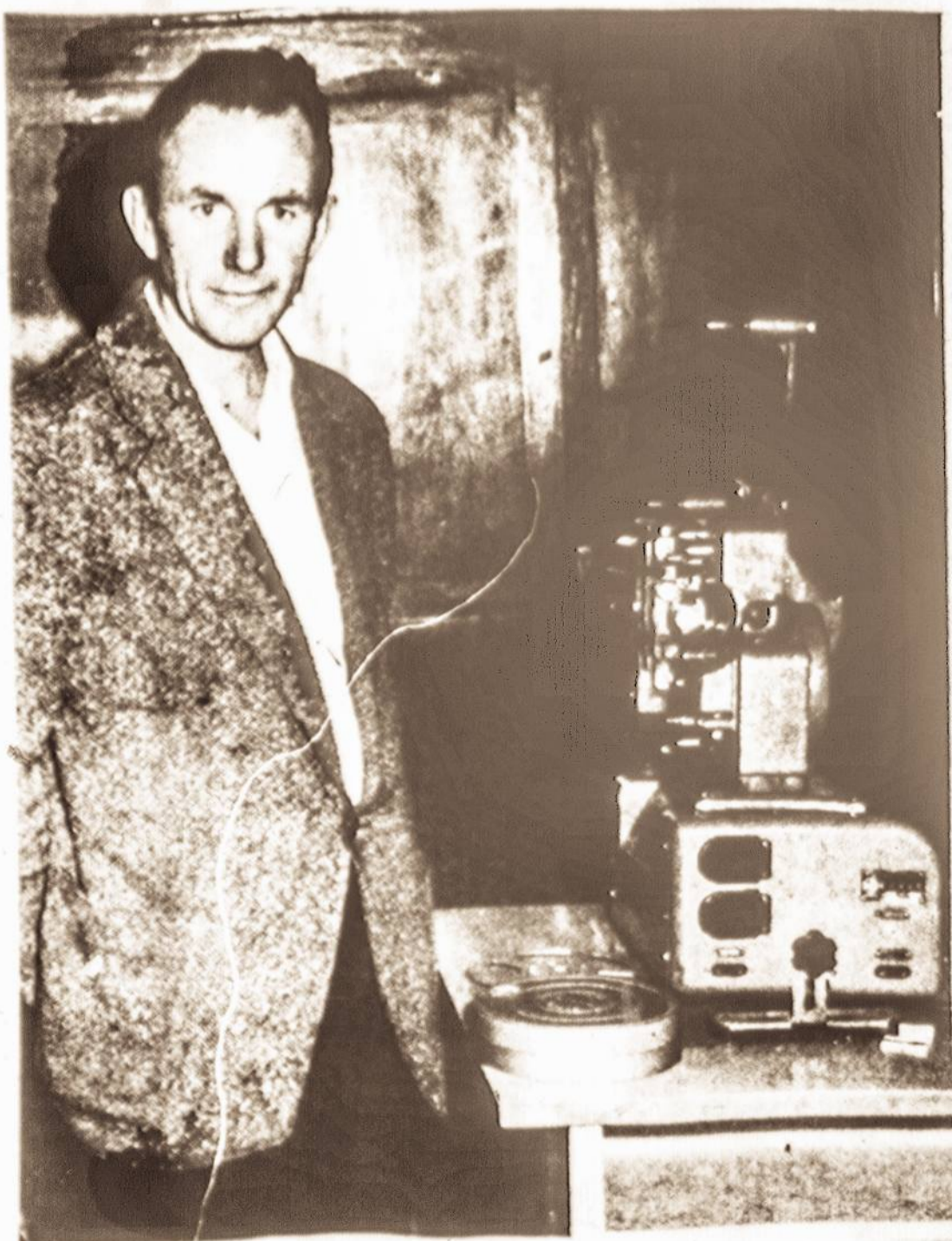

Baltuoja po karo atsistačiusio miestelio stogai.

Mielagėnų parapijos klebonas kun. V. Miškinis.

KAIRĖJE: Gimnazijoje, kurioje šiemet buvo apie 370 mokinių, dėsto 26 mokytojai. Nuotraukoje: iš k. į d.: direktorius Vepštas ir mokytojai Ališauskas, Ališauskienė, Vepštienė ir Tilvikas.

VILNIAUS KATEDRĄ primenanti Mielagėnų bažnyčia, statyta ir atnaujinta dvarininkų Kublickų. Parapijoje ilgus metus lenkų laikais klebonavo kun. Karolis Gumbaragis, kuris, Sibire iškankintas, mirė Adučišky 1958 m. Dabartinis klebonas kun. Vincas Miškinis čia yra nuo vokiečių. Nuotraukoje matyti, kaip pro šalį eina elektros stulpai, bet jie praeina pro bažnyčia. Dar vis "trūksta" laidų elektrai įvesti bažnyčiai. Kairėje: mielagėniškis kino operatorius prie kino aparato, kuriuo rodomi įvairūs dokumentiniai filmai gimnazijos mokiniams.

**YRA TOKS MIESTELIS
MIELAGĖNAL...**

VIRŠUJE (kairėje): Viena ilgamečių gimnazijos mokytojų Felicija Misiūnaitė su buvusia savo mokslo drauge Salomėja Narkėliūnaite, susitikus po 20 metų. **APAČIOJE**: 1964 m. sausio mėn. gimnazijos naudojimui perduotosios tik ką užbaigtos patalpos. **VIRŠUJE**: Ignalinos saviveiklininkės koncertuoja Mielagėnų Kultūros namuose: Dutkutė, Virgailytė, Bagdonaitė, Šaitaitė, Navickaitė ir Vosiliūtė. **DEŠINĖJE**: mokyt. Čičelis su savo klase. **APAČIOJE** dešinėje: vaizdas iš paskutinio skambučio šventės 1964 m. - abiturientai B. Vyšniauskaitė ir R. Misiūnas perduoda mokyklos raktą dešimtokams. **LIGŠIOL** gimnazija yra išleidusi apie 300 abiturientų.

Gimnazijos patalpos dabar apima net 3 pastatus: vieną statytą dar caro laikais, antrą, vadinamą Pilsudskio mokyklą, ir trečią - dabar statytą. Lenkų laikais Mielagėnuose buvo tik pradžios mokykla su dėstomąja lenkų kalba, o lietuvių k. mokyta tik 1 val. per dieną.

Visos nuotraukos Salomėjos Narkėliūnaitės, išskyrus tris iš gimnazijos.

APAČIOJE -- bendras miestelio centro vaizdas: kairėje krautuvė ir apylinkės raštinė, tiesiai - Kultūros namai, dešinėje - paštas.

RYTŲ LIETUVOJE, buv. Sventionų apskrity, Mielagėnai buvo viena lietuviškiausių apylinkių lenkų laikais. Didžiosios Lietuvos kunigaikštijos laikais Mielagėnai buvo dvaras, priklausęs Kublickų giminei. 1920 m. Lietuvos kariuomenė buvo užėmusi Mielagėnus, bet netrukus visą miestelį ir valsčių okupavo lenkai. Prie Lietuvos Mielagėnai grįžo tik 1940 m., kai ji jau buvo bolševikų užimta. Lenkų laikais Mielagėnuose buvo valsčius. Dabar jie priskirti Ignalinos rajonui, o apylinkės gyventojai priklauso "Naujojo kelio" kolchozui. Per II Pas. karą gerokai nukentėjęs miestelis baigia atsistatyti. Miestelyje yra gimnazija, moksleivių bendrabutis, paštas, apylinkės raštinė, pieninė, ligoninė (15 vietų), ambulatorija, dantų kabinetas, kultūros namai, moterų drabužių slavykla, trys krautuvės ir bufetas, pieninė, ir gaisrinė, kuri aptarnauja ir Tverėčių. Nuo 1963 m. pabaigos miestelis gauna nuolatinę elektros srovę. Miestelį jungia autobusų linijos su Vilniumi ir kt. miestais.

Svečiuose pas tvirtą vienybietę - Pranę Lapienę

Apie Pranę Lapienę ir jos vasarvietę Stony Brooke prie New Yorko buvau nemaža girdėjęs, nors asmeniškai Lapienę buvo tekę sueiti tik vieną kartą Brooklyne. Pasitaikius progai, šiemet neiškenčiau nenuvažiuoju į patį Stony Brooką -- pažūrėti tos vietos, kur daugelį metų gyvena ši žymi visuomenininkė, lietuviškų reikalų rėmėja, vienybietė Pranė Lapienė.

Po dviejų valandų kelionės iš New Yorko Pensilvanijos geležinkelio stoties vieną birželio mėnesio šiltą vakarą atpuškėjau į Stony Brooką. Su manim čia vyko ir dešimties šio miestelio gyventojų, kurie grįžo į namus iš tarnybų New Yorke. Vis dėlto reikia pagirti daugelio Stony Brooko gyventojų ištvermę, kad jie nesigaili 4 valandų kelionės (po dvi į vieną pusę) traukiniu.

Pradžioje pati Lapienė nusivežė į savo garsiąją vasarvietę, vadinamą Stony Brook Lodge. Apie šią vasarvietę retas kuris New Yorko bei apylinkių lietuvis nėra girdėjęs. Čia, kuomet pradėjo plaukti naujųjų ateivių banga į šį kraštą, gyvenimas virte virė. Dažnai šioje vietoje buvo rengiami lietuviški subvymai, koncertai ir kita. Kartais vienu metu sugūžėdavo net 200 žmonių. Ši vieta yra žymi ir tuo, kad iš Europos atvykus mūsų rašytojams, dailininkams bei kitų profesijų žmonėms, nevienas iš jų čia rado laiką priglombsti, kol susijieškojo galimybes apsigyventi kitur.

KEIČIASI LAIKAI, KEIČIASI IR ŽMONĖS

Bet tie laikai jau praėjo, ir dabar jau retas iš anų gyventojų prisimena savo buvusią geradarę. Kiti net ir piktesni žodį jos adresu paleidžia. Mat, keičiasi laikai, o su jais ir žmonės. Tačiau, kaip pati Lapienė prisipažįsta, buvo neįkainojama patirtis susitikti su tais žmonėmis, iš arčiau juos pažinti, o taip pat jiems padėti.

Prieš kurį laiką Vienybėje Lapienė buvo pradėjusi

EDVARDAS ŠULAITIS

spausdinti atsiminimus apie anuos savo gyventojus, bet juos nutraukė. Nors atsiminimų rašymą tebetęsia ir kada nors žada juos išspausdinti.

Daug gražių prisiminimų sukelia tai Lapienės "ladžė". Pastato valgomasis kambarys (šiuo metu nenaudojamas) yra apkabinėtas reto įdomumo nuotraukomis, kurių dauguma yra iš senųjų laikų. Čia vaizduojami įvairių lietuviškų organizacijų suvažiavimai, kongresai, prez. Smetonos viešėjimo Amerikoje vaizdai ir kita. Daugelyje iš šių įvykių pati Lapienė yra dalyvavusi ir apie juos visus gerai atsimena.

Šiandien vasarvietėje ramu, lietuviai nedažnai čia pasirodo; daugumoje gyvena kitataučiai, mokslo žmonės. Šiuo metu Lapienė yra proga "biznį daryti", kuomet nebuvo galima pasigirti anomis dienomis, kuomet čia, prieglaudama raskavo iš Europos stovyklų atvykstantieji.

Nors ir lietuvių dabar čia mažai vieši, tačiau atvyksta gana daug tokių, kuriems lietuviški reikalai nėra svetimi. Man ten besilankant, atvažiuo vienas profesorius, kuris gerai pažįsta spaudai parengtos lietuviškos gramatikos autorių, Minnesotos universiteto profesorių, Lituanistikos Instituto narį, William R. Smalstieg. Šis universitetas yra žymus tuo, jog jame yra rengiamas Emigrantų Archyvas, norintis suburti įvairią medžiagą apie Amerikoje gyvenančius emigrantus iš įvairių tautų. Šiuo reikalu plačiau galėtų susidomėti ir lietuviai.

BRANGUS TURTAS LAPIENĖS REZIDENCIJOJE

Netoliese nuo vasarvietės (beje, joje žmonės gali gyventi apskritus metus) yra ir pačios Lapienės ir jos vyro Andriaus rezidencija. Tai irgi

nemažas pastatas, pilnas įvairių meno kūrinių. Čia kabo 25 mūsų žymiųjų dailininkų paveikslai, yra nemaža medžio drožinių, lietuviškų lėlių, knygų, laikraščių. Labai įdomu buvo visa tai pamatyti ir įvertinti šį brangų turtą, kuris skaičiuojamas dešimtimis tūkstančių dolerių.

Kadangi tuo metu kaip tik neseniai Lapienė buvo Vienybėje paskelbusi dr. B. Dirmelio kontroversinį laišką apie lietuvių pabėgėlius, teko pasiteirauti ir apie šios rūšies turtą. Pasirodo, jog Lapienė turi šimtus laiškų, kuriuos iš Europos jai rašė mūsų žymieji tautiečiai: politikai, rašytojai, žurnalistai ir kt. Šie laiška buvo rašyti jai, kaip anuometinei Balfo direktorei, pasižymėjusiai šalpos darbuotojai ir vienai iš didžiųjų tų laikų Amerikos lietuvių visuomenininkių. Dar ir šiaandien Lapienė negali suprasti daugelio tų laiškų autorių elgesio, kuomet jie vieni kitus aprašinėjo blogiausiais žodžiais, stengėsi vieni kitus suniekinti. Tuomet tokie dalykai buvo mažai jai suvokiami, bet dabar po truputį aiškėja, kadangi dabar anų laiškų autoriai irgi panašiai elgiasi.

Paklausus, ar artimoje ateityje nenumato spaudoje paskelbti daugiau įdomesnių laiškų, Lapienė pažymėjo, jog ji nenorinti viešumoje rodyti gyvųjų laiškų, nežiūrind kaip jie svarbūs bebūtų.

GILIAI GALVOJANTI MOTERIS

Bendrai, kaip iš pasikalbėjimo atrodė, Lapienė yra giliai mąstanti moteris, pajėgianti įsigilinti į pavergtos tėvynės situaciją ir dabartinę lietuvių padėtį Amerikoje. Su ja galima kalbėtis įvairiomis temomis ir visur galima susilaukti gerai apgalvotus atsakymus. Tą galima pastebėti iš jos rašinių Vienybėje, kur ji, kartais (tegu ir su moterišku jautrumu), vaizdžiai reaguoja į šiuo metu lietuviškas problemas išsivijo-

PRANĖ LAPIENĖ SU VYRU ANDRIUM

E. Šulaičio nuotrauka

je bei pasitaikančias negeroves tautiečių tarpe.

Jos sveiką galvosena atspinduoja ir tas faktas, jog įgundoma nusigręžti nuo bene vienintelio laisvą žodį išpažįstančio lietuviško laikraščio pasaulyje, turėjo drąsos pasakyti ne, nors tas, žinoma, jai nepridavė populiarumo mūsų kasdieniško bei asmeniškumo baloje paskendusiame visuomenėje.

Apleidus šios nuoširdžios lietuvių patrijotės namus, ilgai nebuvo galima atsipalaiduoti minčių, sakanciu, jog lietuvių Amerikoje ilgai gy-

vuoti, jeigu čia atsirastų daugiau tokių šviesių moterų kaip Lapienė. O blaiviai galvojančių moterų, kaip ir vyrų, šiomis dienomis nėra daug. Juk atsiminkime, jog ir sunkią Vienybės leidimo šiaandien našta neša moterys, ir šiame darbe P. Lapienė yra atidavusi ir tebeatiduoda savo duoklę.

Tad geros kloties jos visuose keliuose!

Anykščių rajone veikia 20 laudies chorų, 34 šokių ansambliai ir 18 kaimo dūdų orkestrų.

EDVARDAS ŠULAITIS, Vienybės redaktorius Chicagoje, atvyksta į Stony Brook, L. J. aplankyti Pranę Lapienę.

THE Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Restaurant
Brooklyn 8, N. Y. Ona ir Jonas Valaičiai

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ISTAIGA
Patamauja perkant ir parduodant namus, ivairiuose
apdraudimo reikaluose, uzpildant (Income) taksus.

ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU
Parduoda bilietus visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas. Money Orders.
87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Svečiuose pas Brazilijos lietuvius

Salomėja Narkėliūnaitė

Jau buvo ankstus rugpjūčio 27 dienos rytas, kai Brazilijos oro linijos lėktuvas nusileido Campinas aerodrome. Iki paties Sao Paulo miesto dar buvo apie 100 km, tai specialiu autobusu dar teko važiuoti apie porą valandų.

Nors labai norėjosi miego, bet pro langą buvo įdomu stebėti aplinką, pustusiam autobusui lekiant pulkiai grišta autostrada. Aplinkui matėsi nortamerikos pavyzdžių išrašyti įvairūs pakelės skelbimai, kompanijų vardai, ir nemokančiam portugališkai iš stambiomis raidėmis išrangytų užrašų retkarčiais susidarė įspūdis, jog esi kokiame nors svetimajame (ne angliškai) kalbančiame New Yorke.

O pats Sao Paulo centras New Yorką visiškai priminė. Nebuvo vargo susirasti viešbutį. Autobuso šoferis pats nurodė angliškai kalbantį "Excelsior" viešbutį, kuriame pasiėmiau kambarį už 3,600 kruzeirių į parą. Vietos pinigais tai nemaža suma, bet, doleriais skaičiuojant, pigiau negu tokiam

New Yorke. Už dol., tada mokėjo 1000 kruzeirių.

Atsikėlusį gerokai įdėnų, pradėjau planuoti, ką darysiu šiame mieste. Tiesa, čia neturėjau tokio plano, pagal kokį viešėjau Argentinoje malonių Ožinskių pastogėje, bet vistiek žadėjau būti labai užsiėmęs. Sao Paulo mieste buvau numačiusi būti tik keletą dienų, nes turėjau grįžti į New Yorką, kad laiku spėčiau paskui nusikristi į Torontą, Kanadoje, kur rugsėjo pradžioje turėjo įvykti Pasaulio Lietuvių Seimas.

Dėl to Seimo atkrito ir tolimesnis mano planavimas aplankyti kitus Brazilijos miestus, o taipgi susitikti su savo bičiuliais Kolumbijoje ir Venezueloje. Parašiau jiems iš Sao Paulo, apgailestaudama ir pažadėdama apsilankyti kitą kartą.

Pranas Ožinskas man buvo įdavęs keletą savo gerų bičiulių adresų, bet su jais nepavyko susisiekti — vieni jų neturėjo telefono, o kiti, kai skambinau, matyt, buvo kur nors išvykę. Tikėdama, kad vėliau turėsiu progos su jais susitikti, pirmiausia pasiryžau aplankyti savo newyorkiečių pažįstamų gimines.

Anelė Kuzmienė su savo sūnum Vytautu ir jo šeima.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Amelija Sinušienė su sūnum Valteriu man iš namų buvo įdėjusi savo sesers ir giminių adresą ir buvo prašiusi, kad juos aplankyčiau. Rodydama tad jų adresą, ir prašiau taksi, kad mane nuvežtų į Vila Zelina. Tai priemiestis, kuriame gausiai gyvena lietuvių ir kur žino-

jau, kad yra lietuviška parapija dar su dabar jau chicagoiečio kun. Benedikto Suginto statyta bažnyčia.

Kadangi taksi nelabai nusimanė adresuose, tai jam sakiau, kad vežtų iki lietuvių bažnyčios, kurios jis negalėjo nežinoti, nes vos tik privažiavus Vila Zelina, ta bažnyčia savo raudonais mūrais matėsi kaip ant delno.

Išlaipino jis mane visiškai prie bažnyčios, bet aš nė jau tiesiai klebonijon, nors ir žinojau, kad tenai dabar klebonauja prel. Pijus Ragažinskas.

Vienoje vaisvandenių parduotuvėje teiraujosi adreso, kur gyvena Sinušienės sesuo Anelė Kuzmienė. Pasirodo, jos namas visiškai netoli, vos keletas gatvių į šalį. Tik visa bėda, kad Kuzmienės nerandu namie, o jos kaimynės, su kuriomis man pavyksta susikalbėti (pasirodo, jos ukrainės), man nurodo kitą adresą, kur gyvena Kuzmienės sūnus Vytautas. Taigi, dar pora gatvių.

Pas Vytautus namie randu tik Vytautienę. Lenkiškai ji man aiškina, kad Kuzmienė esanti pas dukterį Aldoną kitame priemiestyje netoliese, o jos vyras esąs darbe.

Jadvyga (taip vadinosi Vytauto žmona) netrukus mane palydė į Vila Belą, kur gyvena Kuzmienės dukra Aldona Bareišienė.

Po trumpų įžangų, Kuzmienė ir jos dukra sodina mane už stalo. Tuojau pat atsiranda ir Jurgis Bareišis, Aldonos uošvis, su Kuzmienė nesena lankęsis Amerikoje ir Brooklyne turįs pažįstamų.

Kalboms, žinoma, būtų nebuvę galo, bet atėjo vakaras ir man reikėjo grįžti į viešbutį. Per tą laiką jau buvau susipažinęsi su simpatinga Aldonos šeima, jos vyru Petru, su senojo Bareišio šeima, su Kuzmų Vytautu ir jų šeima. Su jais teko susitikti ir rytojaus dieną.

Jie man sudarė sąlygas vėliau ir patį miestą apžiūrėti, idomesnes vietas aplankyti. Vietos standartu, jie visi gyvena neblogai, turi automobilius, tai nebuvo bėdos su susisiekimo priemonėmis. Prie jų vėliau dar prisidėjo simpatingas narys iš prel. Ragažinsko kompanijos. Tai prel. Kazimieras Miliauskas. Jisai ir buvo idomesnių lankymo vietų sumanytojas. Vairavo Aldonos Petras ir Kuzmų Vytautas pakaitomis.

Visi labai domėjosi gyvenimu Amerikoje, apie kurį jau jie nemažai ir žinojo iš savo motinos Kuzmienės ir Jurgio Bareišio pasakojimų. Betgi juos ypač domino Lietuva, kai patyrė, jog su savi mi turėjau filmų iš Lietuvos.

Pasirodė, kad Aldonos vyras Petras turėjo ir 16 mm projektorius, kuri jįsai buvo parsivežęs iš New Yorke, tai visiškai nebuvo problemos jiems pamatyti filmus.

Žinoma, parodžiau tik būdingesnius filmus, nes nebuvo nei laiko, nei galimybių jiems parodyti visus, kuriuos turėjau.

Taigi, valgomajame ant sienos ištiesėme paklodę, ir joje praslinko visi tie jiems nepamirštami lietuviškos žiemos ir vasaros vaizdai. Pabaigai jie man parodė savo sukty filmų iš Sao Paulo gyvenimo.

Kuzmų ir Bareišių dėka ir aš susukau nemažą filmo gabalą iš Sao Paulo, o taip pat ir padariau nuotraukų iš idomesnių vietų.

(Bus daugiau)

UNESCO Vengrijos sostinėje suruošė tarptautinę konferenciją muzikinio jaunimo auklėjimo klausimais. Lietuvos tokio auklėjimo pavyzdį pademonstravo tenai Vilniaus valstybinės meno mokyklos styginis orkestras, sugriežęs ir E. Balsio kompoziciją.

Jie man aprodė žymios Sao Paulo vietos: iš k. į d. - Vytautas Kuzma, Aldona ir Petras Bareišiai, prel. K. Miliauskas prie Brazilijos pionierių paminklo. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Tel. Virginia 3-3544

"Tau, Jaunoji Lietuva!" (allejus)

dail. J. Juodis

SPARNUOTI DIDVYRIA!

"Viskas, Tau, Jaunoji Lietuva," -- buvo Dariaus ir Girėno credo.

Dariaus ir Girėno žygis, kurį jie atliko, prieš 31 metus perskrisdami Atlantą, yra tapęs Lietuvos tautos legenda, kuri eis iš kartos į kartą, iš lūpų į lūpas, bylo-

JURGIS JUODIS

dama apie nepaprastą lietuvių lakūnų drąsą, ryžtą ir jų auką Tėvynės garbei.

... "Lituanicos laimėjimas tegu sustiprina jaunųjų Lietuvos sūnų drąsą ir įkvepia juos naujiems žygiams. Li-

tuanicos pralaimėjimas ir nugrimzdymas į Atlanto vandenyno gelmes tegu auklėja jaunųjų lietuvių atkaklumą ir ryžtumą, kad sparnuotas lietuvis būtinais įveiktų klasikinį Atlantą Tėvynės Lietuvos garbei.

Tad šį skridimą skiriame

skiriame ir aukojame Tau, Jaunoji Lietuva!

Tą bandymą pradėsime, tikėdamiesi Dangaus palaimos" -- Buvo paskutinieji Dariaus -- Girėno žodžiai jų paliktame testamente.

Transatlantinis Dariaus ir Girėno žygis yra ir liks nepaprastai didelė auka Tėvynės garbei.

Lėktuvas Lituanica nebuvo nei tinkamai paruoštas, nei tiko transatlantiniam skridimui. Nekalbant, apie reikalingiausius prietaisus ir įrengimus Lituanica, neturėjo net radijo aparato, o patys lakūnai -- paskutinės saugumo priemonės -- parašitų.

Tad šis Dariaus ir Girėno žygis buvo vienas rizikingiausių žygių nuo pat aviacijos vystymosi pradžios.

Buvo ne tik rizikinga, bet be galo sunki ir varginanti kelionė, kuri drąsuolių lakūnų nei kiek nebaugino ir nekėlė jiems bet kokio rūpesčio, nes jų mintys ir visa siela buvo: Tau, Tėvynei!

Ir ... Atlantas nugalėtas, mūsų lakūnai, išvydę žemę spaudė iš džiaugsmo viens kitam rankas, ir džiaugėsi -- tikru laimėjimu.

Tuo tarpu, viso pasaulio spauda, radijas be sustojimo skelbė ir garsino mūsų drąsuolių lakūnų vardus, jų nepaprastą laimėjimo aeronautikos istorijoje. Šalia lakūnų vardų, jų laimėjimo didybės, buvo garsinamas ir mūsų Tėvynės vardas.

Tiesa, Darius ir Girėnas nebuvo pirmieji, kurie nugalėjo Atlantą, bet jie, menkėmės priemonėmis, nuakridė toliau negu kito to meto lakūnai su moderniausiomis priemonėmis bei įrengimais.

Darius ir Girėnas nuskrido 3984 mylias arba 5411 klm, per 37 val, 11 min. Nors jie ir nepasiekė savo numylėtos tėvynės vos už 400 mylių apie 3 val, kelio, -- juos patiko negalėtinga mirtis, bet jie savo užsibrėžtą tikslą -- perskristi Atlantą -- pilnai įvykdė.

Jie žuvo labai paslaptinomis aplinkybėmis -- Soldino miškuose, kurių tikroji mir-

ties priežastis ir šiandien nėra išaiškinta.

Tuo metu, kai Kauno -- Aleksoto aerodrome susirinkę tūkstančiai žmonių pradėjo nerymauti ir nuogąstauti, -- lakūnai paskutinę minutę bandė gelbėti save ir lėktuvą. Aplink buvo tamsu ir nepaprastai didelė audra, jokio matomumo, mažiausios švieselės, juo labiau miškuotoj apylinkėj -- kokia galėjo būti galimybė išlikti gyviems -- bandant nusileisti?

Kodėl jie buvo priversti leistis? Kodėl turėjo daryti priverstinį tūpimą, visiškai neįmanamose sąlygose? "Šią paslaptį Darius ir Girėnas nusinešė su savimi.

Jie žinojo, kas jų laukia.

Prieš leidžiantis, Darius valdant lėktuvą, Girėnas bandė dar kišenine elektros lempute šviesti, bet veitui... Tada išmetė vežtą į tėvynę stuntinį -- laiškų, kad nežūtų kartų su lėktuvu... ir po keleto sekundžių, sukaukus griausmingu disonansu, lėktuvo motorui, pasigirdo smarkus dūžis, sutratėjo lūžtant didžiulė pušis ir vėl ... visa nutilo.

Lituanica, nugalėjusi Atlantą, suglaudė amžiams savo sparnus, po savimi palaidojusi dviejų drąsuolių širdis. Amžiams užmigo Lietuvos sakalai.

Negreit pasiekė žinia apie tragišką lakūnų mirtį, ilgokai teko palaukti, kol Kauno radijas, gavęs žinią iš Berlyno, paskelbė visam kraštui gedulingą žinią.

Šiuo savo žygiu jie uždegė visų lietuvių širdyse nepaprastą meilę tėvynei. Jų paliktą testamentą žodžiai liko įrašyti lietuvių širdyse.

Darius ir Girėnas pomirtiniai apdovanoti Vyčio Kryžausliu žvaigžde ir skautų Ordinu.

Jų palaikai dalyvaujant kariuomenei, organizacijoms Universitetui, gimnazijoms, mokykloms -- 100.000 žmonių miniai -- palaidoti Kaune katalikų kapuose -- mauzoliejuje.

Soldine, žuvimo vietoje, pastatytas paminklas.

Paminklinė Dariaus ir Girėno lenta buv. Kauno kapinėse, kurios tapo iškeltos į Petrašiūnus. Dabar ten parkas.

Sportinės nuotrūpos

EDVARDAS ŠULAITIS

Kęstutis Orentas, jaunas vyras iš Vilniaus, vėl pagarsino lietuvių vardą tarptautinėje arenoje. Jis dalyvaudamas brolių Znamenskių atminimui suruoštose tarptautinėse lengv. atletikos varžybose (viso virš 600 sportininkų iš 15 valstybių) laimėjo vieną iš pagrindinių -- 5,000 metrų bėgimą. Kęstutis čia aplenkė savo pagrindinį varžovą anglą Michael Wings 0.6 sek., distanciją prabėgdamas greitu laiku -- 13:45. O (tą pačią dieną Amerikos lengv. atletikos varžybose 5,000 m. laimėtojas Bob Schul prabėgo per 14:10.8). Dabar K. Orentą, be abejo, matysime Sov. Sąjungos -- JAV lengv. atletikos rungtynėse, kurios įvyks šio mėnesio paskutinį savaitgalį Californijoje.

Augščiau minimose varžybose I vietą taip pat pelnė ir kitas lietuvis Adolfas Varanauskas, kuris nustumęs rutulį 18 m. 85 cm., kuris kaip ir Orentas pasiekė naują Lietuvos rekordą. A. Vaupšas (šuoelyje į tolį), A. Stančiūtė (leties metime) ir A. Aleksejūnas (3,000 m. kliūtiniam bėgime) užėmė ketvirtąsias vietas.

Reikia paminėti, jog apie Kęstučio Orento pergalę mini ir amerikiečių sporto žurnalas -- Sports Illustrated liepos mėn. 13 d. numeryje (rašo Kęstutis Orenta). Tame pačiame numeryje yra rašoma ir apie Vilniaus Žalgirio irkluočių laimėjimą Anglijoje.

Vilniaus Žalgirio pergalė Anglijoje rašo šiltų atgarsių ir pačios Anglijos spaudoje. Londono Sunday Express rašo, jog žalgiriečiai "išsi-veržė nuo pat starto, atlikdami neįtikėtiną dalyką -- 44 irklų mostus pirmąją minutę,

ir jau per dvi minutes iššokdami į priekį visu korpusu." Sunday Mirror pažymi, jog "Henly miestas retai matė tokią stulbinančią jėgą, tokį veržlių irklavimą."

Vilniaus Tiesa liepos mėn. 7 d. pirmame puslapyje patalpino straipsnelį "Neblystanti tarybinio sporto šlovė", kuriame rašo apie žalgiriečių laimėjimą. Prie straipsnio idėta ir irkluočių nuotrauka. Pergalę pelnė šie irkluočiai: Z. Jukna, V. Briedis, J. Jangelavičius, J. Suslinas, P. Karla, A. Bagdonavičius, V. Sterlikas, yrininkas R. Vaitkevičius ir vairininkas J. Larinonas.

Pažymėtina, jog lietuvių komanda mylios ir 550 jardų distanciją praplaukė rekordiniu laiku -- 6:23 min., kas yra 7 sekundėmis geriau negu ligšiolinis rekordas, pasiektas 1957 m. Cornell komandos.

* SOV. SAJUNGOS olimpinė futbolo komanda, papildomose rungtynėse pralaimėjusi R. Vokietijos futbolininkams 1:4 nepateko į olimpinės žaidynes Tokijo mieste šį rudenį. Tai jau antras kartas, kada sovietai neiškovoja teisės žaisti olimpiadoje. Taip pat į baigmę nepateko ir lenkai, kuriuos antrame susitikime įveikė italai 1:0 (pirmos rungtynės buvo pasibaigę 3:0 italų naudai).

* AUSTRALAS ROY EMERSON baigmėje įveikė savo tautietį Fred Stolle ir laimėjo garsųjį Wimbledon teniso turnyrą. Moterų grupėje netikėtai I vietą užėmė brazilė Maria Bueno, kuri baigmėje sumušė buvusią meistrę australę Margaret Smith.

Vilniaus "Žalgirio" irkluočiai.

* VILNIAUS DELFINO komanda laimėjo Lietuvos vandensviedžio pirmenybes, kurios buvo prarastos Zarauose. Finale ji sukūlė Kauno Pramprojekto atstovus 4:3. Trečioje vietoje liko Vilniaus Žalgiris.

KAIP ATsirADO DARIUS, GIRĖNO PAŠTO ŽENKLAI

Šiais metais birželio mėn. 8 d. sukanka lygiai 31 m., kai Darius-Girėno Skridimui Remti ženklai buvo išleisti šiame Amerikos kontinente.

Pats svarbiausias iniciatorius pašto ženklams išleisti buvo Didžiojo New Yorko Komiteto New York-Kaunas Skridimui Remti narys Antanas Maželka. Nesisekiant sukelti finansų užbaigimui lėktuvą paruošti transatlantiniam skridimui, nuolatos girdint burnojimą prieš lakūnus ir komitetą, A. Maželka prisiminė anksčiau įvykusius transatlantinius skridimus ir išleistus ta proga kai kuriuos pašto ženklus, jis pirmas pasiūlė mintį abiem lakūnams ir tuojau rado jų pritarimą. Ši mintis neliko atstumta to meto generalinio Lietuvos konsulo New Yorke Povilo Žadeikio.

Taip 1933 m. gegužės 31 d., gimė pirmasis aktas, lyg sutartis, tarpe pasirašusiųjų lakūno Stepono Dariaus, Didžiojo New Yorko komiteto atstovo Antano J. Mažekos ir Lietuvos generalinio konsulo New Yorke Povilo Žadeikio.

Tame akte buvo išdėstyta, kad dėl finansinio Dariaus-Girėno New York-Kaunas transatlantinio skridimo parėmimo ir dėl didesnio Lietuvos išgarsinimo, buvo rasta reikalinga nupirkti iš viso 500 serijų Lietuvos oro pašto ženklų (trikampių) šių verčių:

1. 20 centų -- Mindaugo vainikavimas 1253 m.,
2. 40 centų -- D. L. K. Gediminas pasirašo sutartį su Europos valstybėmis.
3. 60 centų -- Vilniaus Pilies įkūrimas 1322 m.,
4. 1 Litai -- D. L. K. Gediminas ima rusų piliis XIV amžiuje,
5. 2 Litai -- D. L. K. Algirdas ties Maskvos vartais

1368 m. ir juos perantspauduoti tokios išvaizdos atspauda:

(sparnai)
DARIUS-GIRĖNAS
NEW YORK -- 1933 --
KAUNAS

Šie perantspauduoti ženklai tampa lakūnų nuosavybė, kuriuos jie pateiks visuomenei už tam tikrą kainą ryšium su pašto laiškais, kuriuos jie veš lėktuvu "Lituanica."

Birželio 6 d., 1933 m. generaliniam Lietuvos konsului P. Žadeikiui pageidaujant, kad būtų veikiai suteiktas perantspaudintiems ženklams didesnis oficialumas, buvo pasirašytas naujas aktas, atšaukiantis pirmiau pasirašytą gegužės 31 d. Pakėtimai buvo tokie: išleistas žodis "(sparnai)", kur apibūdinamas antspaudas. Po to,

perantspaudimą prižiūrės visi 3 žemiau pasirašę ir štampas bus sunaikintas, ženklai pasiliks Lietuvos gen. konsulato New Yorke žinioj. Šie ženklai bus pardavinėjami Lietuvos gener. konsulate ir per šio miesto lietuvių draugijas. Pajamos už parduotus ženklus bus sunaudotos oro pašto susisiekimo Lietuvoje patobulinimui ir šio skridimo parėmimui.

Galutinis pašto ženklų perantspaudinimas įvyko kada buvo susitarta su oro pašto ženklų prekybininku John Nicklin, kuris turėjo didžiausią atsargą reikalingų Lietuvos ženklų.

Šie pašto ženklai buvo pradėti pardavinėti Lietuvos gen. konsulate birželio 8 d., ir po to perduoti lakūnų S. Dariaus ir S. Girėno dispozicijai.

Paštui vežti "Lituanica" daugiausia pasidarbo pats

Tęsiama 12 psl.

Laidotuvių Direktorija!

JUOŽAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIŲ (VAIRIEMS REIKALAMS)

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVERgreen 8-9770

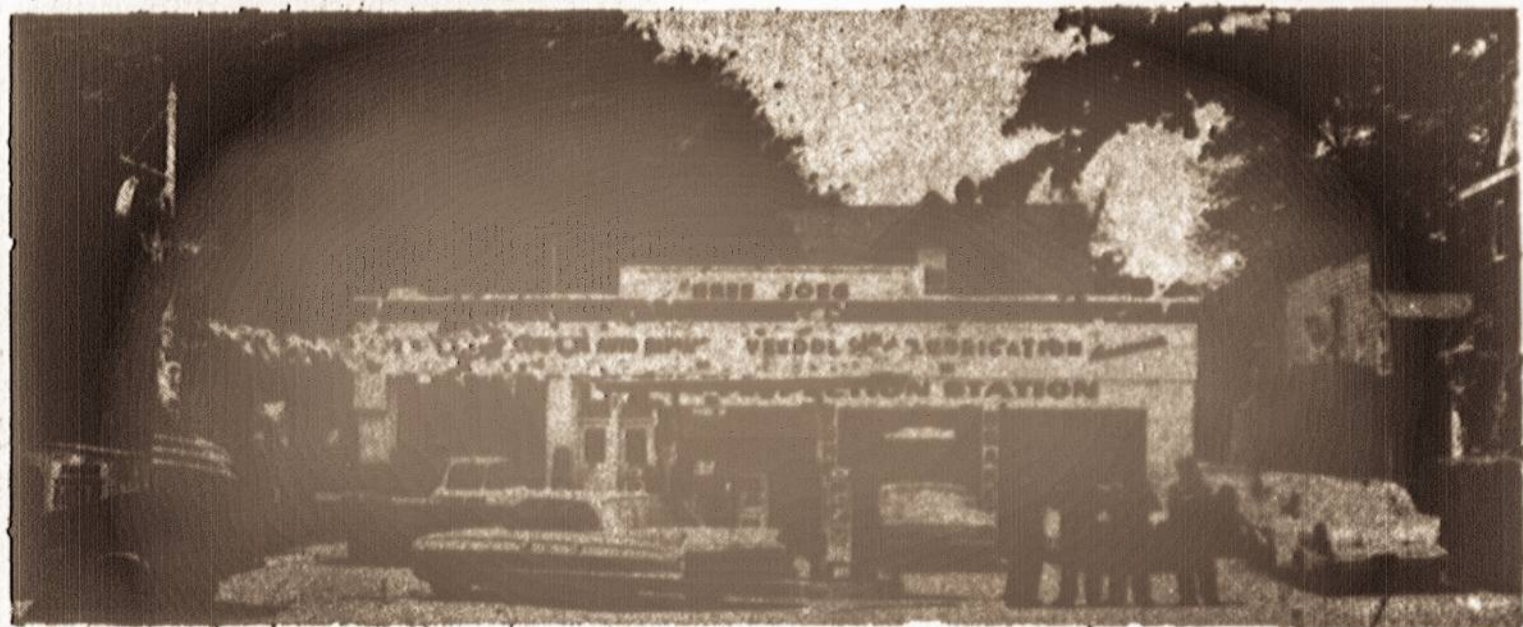
Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Jack D. Reamer REAMER & SON INC. Robert F. Nark

Visokios rūšies apdrauda

APDRAUDŽIAME VISOKIUS AUTOMOBILIUS, BET KOKIO AMŽIAUS VAIRUOTOJUS
175 REMSEN STREET, BROOKLYN 1, NEW YORK
Telefonai: MAIN 4-6400; Naktį BU 7-2807

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBĖ

* KAZIMIERA GENEVICH, kuri su savo vyru Edvardu, New York Transit Authority pareigūnu, yra New Yorko Lietuvių Komiteto Pasaulinei Parodai nariai, dabar paprašyta įsijungė į to komiteto propagandos skyrių amerikiečių reikalams. Jos dėka buvo parašyta tūkstančiai laišku, o dabar, įsijungusi į propagandos skyrių, ji išsiuntinėjo laiškus žymiesiems lietuvių kilmės amerikiečiams, kviesdama dalyvauti šioje šventėje.

* STASYS JAKŠTAS, tautinės srovės veikėjas, praeitą savaitę grįžo iš atostogų, aplankęs savo dukrą Rasą, ištekėjusią už gimnazijos mokytojo Santa Monica, Cal. Stasys jau ir anūkės sulaukė.

* ANTANAS SODAITIS praeitame SLA seime buvo perrinktas Tėvynės redaktoriumi.

* DEMIE JONAITIS, Vienybės angliškojo skyriaus redaktorė, išvyksta atostogų vienam mėnesiui į Kennebunkport, Maine, kartu su vyru ir dukromis. Porai dienų poilsio taip pat su Jonaičiais vyksta V. Tysliavienė.

* LIEPOS 18 d. Pranės Lapienės vasarvietėje įvyks vienybėlių pasitarimas, ryšium su rugp. 22 d. kviečiamu Vienybės bendradarbių suvažiavimu. Kaip jau buvo pranešta anksčiau, šiame suvažiavime dalyvaus Vienybės bendradarbiai Glnakalis, pranešimus taip pat pateiks Vyt. Zalatorius, Edv. Sulaitis, Inž. A. Lelis, S. Narkėliūnaitė ir Vienybės leidėja V. Tysliavienė.

* LIONĖS JODYTĖS įdainuotos dainos buvo perduotos per ABC radijo programą, kuriometu pranešėjas prisiminė ir okupuotą Lietuvą.

* O. MASILIONIENĖ išnuomoja kambarius lietuviams, atvykstantiems į Pasaulinę Parodą. Jos rezidencija - 1815 Center St., labai gražiame Ridgewoodo rajone, prie Myrtle ir Forest Ave., BROOKLYNE, Tel. EV 6-0525.

JUOŽĄ GINKŲ PRISIMENANT

Vellionis Juozas Ginkus

Jau dveji metai praėjo, kai iš gyvųjų tarpo išsiskyrė Juozas Ginkus, vienas Brooklynio lietuviybės apaštalių. Jo netekimą newyorkiečiai ryškiai junta savo tautiniame gyvenime.

Juozas Ginkus turėjo įgimtą gabumą -- organizuoti, tvirti, jungti. Nors buvo beveik be jokio mokslo, bet tautinių organizacijų ir šiaip gyvenime sugebėjo atlikti žymų vaidmenį.

Vellionis ypač daug padėjo po II pas. karo atvykusiems pabėgėliams. Stengdavosi surasti jiems butų ir šiaip kuo galėdamas padėdavo; pamedavo.

Ar visį jam už tai dėkingi, nelengva tarti.

Juozas Ginkus mėgdavo sakyti:

-- Ko norėti iš tų žmonių, kurie iš vergijos atvykę, vėl pateko į nežinomą kraštą. Kai pagyvens, apsipras; tai pažūrėsimel!

Jo uželga, 495 Grand St., kuria dabar rūpinasi žmona Ona ir sūnus Juozas su žmona, būdavo lietuvių Brooklynne susiėjimo centras. O kiek daug jaunimo susirinkdavo! Šiandien tas jaunimas jau suaugo, sukūrė šeimas, augina naująją kartą. Klausimas, ar daug tų buvusių jaunuolių prisimena svetingą Juozą Ginkų. Ar daug seka vellionio pramintu taku ir būna, kaip vellionis, sakydavo: -- geru sąmoningu lietuviu.

Ginkus ypač rūpinosi tautinės srovės reikalais. Jo teviški patarimai ypač praverstų dabartiniais laikais.

Dalis New Yorko lietuvių prie savo vėliavos Pavergtųjų Savaitės minėjime liepos 12 d. Iš k. į d.: prel. J. Balkūnas, A. Ošlapas, konsulas Vyt. Stašinskas, M. Žukauskienė, VLIKo pirm. J. Audėnas, Balsys, Kaunienė, Kaunas.

DARIAUS - GIRĖNO PAŠTO ŽENKLAI

Atkelta iš 11 psl.

S. Darius. Jis lengvai išsirūpino leidimą vežti laiškus ir vokus iš Amerikos Pašto Departamento. Jam daug talkininkavo Valerijonas Kaminskas, kuris sušampavo visus vokus apskritu "Lituanicos" antspaudu ir keturkampiu štampu "Oro Paštas, New York-Kaunas, Kaunas - 1933 VII 17 S. Darius ir S. Girėnas. V. Kaminskas po to nugabeno visus laiškus į centrinį paštą Brooklyne, kur nuvertinus visus vokus, tuojau turėjo pristatyti viską į lėktuvą Floyd Bennet aerodrome.

Prilimti laiškus vežti lėktuvu "Lituanica" buvo atspausintos ir išleistos taisyklės. Joje buvo sužymėta kaina 2 dol. už laišką persiuntimą specialiu Dariaus-Girėno numeruotu voku į Lietuvą ir atgal sau. Už registraciją 25 ct. daugiau. Laiškus priduoti atskirame voke adresu: New York-Kaunas. Lithuania Flight, c/o Consulate General of Lithuania, nepažymint datos, nes oro nepastovumas neleisdžia tiksliai nustatyti skridimo dieną. Piniginės perlaidos siunčiamos kap. S. Dariaus vardu.

Lėktuvui "Lituanica" sudužus ir abiem lakūnams žuvus, visas paštas, susidedantis iš apie 700 laiškuvokų, pasiekė už poros dienų Kauną, kur pašte jis buvo išskirstytas. Apie 250 voku su adresatais Amerikoje, buvo išsiųsti atgal.

Išskrendant iš aerodromo liepos 15 d. ankstyvą rytą, kap. S. Darius pridavė gener. konsulo P. Žadeikio globon, iki jis duos telegrafu atsakymą iš Kauno, voka su ženklais. Gener. konsului P. Žadeikiui vėliau atidarius voka konsulo P. Daužvardžio akivaizdoje, jame buvo rasti Dariaus-Girėno jų pačių numeruoti 5 vokai, kuriuose buvo po 50 kiekvienos vertės pašto ženklų, iš viso 250.

Vienas atskiras užklijuotas vokas nr. 1381 su keletu pašto ženklų turėjo tokį užrašą: "Specialūs ženklai; jų nelieskite. Stepas Darius." (1)

Praslinkus kelioms dienoms po lakūnų išskridimo, kai jau buvo paašikėjusi skridimo tragedija, likusių pašto ženklų pardavimas Lietuvos Gener. Konsulate buvo sustabdytas iki parėdymo iš Užsienio Reikalų Ministerijos Kaune. Rugsėjo 29 d. atė-

jo telegrama, duodanti sutikimą parduoti likusius pašto ženklus, tik juos dar kartą perspausdinti gen. konsulo nuožiūra.

Gen. konsulas P. Žadeikis naujam antspaudui tekstą paėmė iš žuvusių lakūnų testamentų. Šių žodžių: "Lituanicos laimėjimas tegul stiprina Lietuvos sūnų dvasią naujajam žygiams."

Vėl Didžiojo New Yorko skridimo komiteto narys A. Mažeika gavo pareigą pagaminti naują klišę naujam perspausdinimui. Dailininkas J. Subačius taipgi turėjo pagaminti naują braižinį, kurį jis padarė apskritimo formos su dviem eilėmis įrašų. A. Mažeika po to pasirūpino kliše ir perspausdinimą atidavė spaustuvei. Tai buvo lapkričio 1933 m. 14 d. 250 pašto ženklų buvo antru kartą perspausdinti kitu užrašu tamsiai žaliais dažais. Perspausdinimas buvo padarytas iš karto ant 4 ženklų-bloko.

Pranešimai apie šių pašto ženklų pardavinėjimą šių pašto ženklų buvo išsiuntinėti Gener. Lietuvos Konsulo P. Žadeikio vardu. (Sutrumpinta iš C. Motūzo rašinio "Lietuvoje.")